

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Вінницький національний аграрний університет
Освітня програма	47594 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Вінницький національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47594
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Григорук Павло Михайлович, Коваль Геннадій Володимирович, Загірняк Денис Михайлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	11.05.2021 р. – 13.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://vsau.org/assets/images/content/navchalna-robota/zvit-phd-ekon.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://www.vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/programa-11-13.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження – позитивне. Специфікою університету є задоволення потреб агропромислового комплексу України шляхом підготовки конкурентоздатних фахівців. Крім того, вагомий вплив на фокус ОНП має існуюча наукова школа гаранта «Аграрна політика, продовольча, енергетична та екологічна безпека України». ОНП є актуальною, враховує сучасні вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів і тенденції розвитку спеціальності. У ВНАУ сформований високий рівень матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення. Інформація щодо освітнього процесу, нормативних документів і ОНП висвітлена на офіційному вебсайті університету. На підставі тісної співпраці з радою стейкхолдерів постійно оновлюється зміст і перелік освітніх компонентів. Протягом 2017-2020 років ОНП переглядалась чотири рази. Остання версія ОП 2020 демонструє узгодженість із чинною Національною рамкою кваліфікації. Практика підтримки та реалізації процесів забезпечення якості вищої освіти поступово розвивається відповідно до європейських стандартів. У межах ВНАУ сформовано наукове коло, що дозволяє забезпечити гідний рівень підготовки здобувача третього рівня вищої освіти. Існуюча практика затвердження теми досліджень здобувача дозволяє підібрати відповідного керівника, замінити його у разі необхідності та сформувати разову раду для захисту роботи.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ПРН сформовані в межах наукової школи гаранта ОНП, відповідно до національних і регіональних потреб та тенденцій розвитку спеціальності. Проводиться постійна робота зі стейкхолдерами. Гарант ОНП, НПП, адміністрація систематично залучають стейкхолдерів до створення та перегляду ОНП. Створена рада стейкхолдерів ОНП до складу якої входять як українські, так і закордонні стейкхолдери. Відбувається розвиток механізму вільного вибору ОК. Існує можливість стажування та перезарахування результатів проходженні практики за кордоном. Реальні кроки ЗВО в напрямку реалізації академічної мобільності здобувачів. Застосування інноваційних методів при проведенні лекційних занять. Обговорення шляхів застосування нових методів на методичних семінарах. Позитивна динаміка в напрямку розширення можливостей здобувачів у програмах міжнародної мобільності. Залучення здобувачів до участі в ініціативній науково-дослідній тематиці. Контрольні заходи та критерії їх оцінювання оприлюднюються в системі ЕСУ Сократ. Пропагується академічна доброчесність на всіх етапах освітнього процесу. Запроваджена електронна системи оцінювання знань ЕСУ Сократ. Систематичний підхід у запровадженні академічної та корпоративної етики. Урахування при проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад НПП наявності в претендентів розробленого навчально-методичного забезпечення та публікаційної активності. Залучення професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. Наявність дієвої системи матеріального стимулювання. Розвинута матеріально-технічна база. Діє дистанційне (онлайн) навчання, підтримується інклюзивна освіта. Здобувачі мають вільний і безкоштовний доступ до бібліотечних, інформаційних і наукових ресурсів. Заклад рухається в напрямку синергії тріади освіта-наука-виробництво. Здобувачі мають високий рівень задоволеності освітнім процесом, взаємовідносинами з НПП. Створена нормативно-правова база щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Стейкхолдери приймають активну участь у розробленні, погодженні, затвердженні, моніторингу та періодичному оновленні ОНП. У межах навчально-наукового центру створено відділ моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності. ОНП постійно підтримує зв'язки з випускниками та збирає дані щодо їх професійного розвитку та кар'єрного шляху. На офіційному сайті розміщені нормативні документи у відкритому та публічному доступі. Сайт транслюється двома мовами – українською та англійською. Підготовка аспірантів на ОНП відбувається як у межах сформованої наукової школи, так і в межах досліджень наукових керівників із різних кафедр ВНАУ. Наявність портфоліо наукових керівників і здобувачів. У межах ОНП існує можливість призначення іншого (або другого) наукового керівника за тематикою. Перспективний характер має практика повної компенсації вартості публікації в наукометричних виданнях Scopus/WoS для аспірантів і НПП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Потребує уточнення унікальність і інноваційність ОНП на рівні компетентностей, результатів навчання та ОК. Наявна певна невідповідність у датах розгляду та затвердження РПНД. Загальний характер має визначення засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання. У РПНД і силабусах відсутні чіткі правила перезарахування результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті. Застаріла рекомендована література для окремих ОК, відсутні посилання на онлайн-ресурси та матеріали іноземною мовою. Недостатня залученість здобувачів до участі в наукових заходах, що проводяться за кордоном. У РПНД/силабусах відсутній опис конкретних методів, які застосовуються при викладанні за відповідною ОК і чітких критеріїв для оцінки видів робіт. Узагальнений характер мають критерії оцінювання. Відсутня окрема сторінка практичного психолога/соціального педагога та посилання на електронну версію "Скриньки довіри". Не проводяться системні окремі опитування роботодавців. Відсутня інформація стосовно кар'єрного шляху випускників на сайті. Відсутній контроль динаміки змін ОНП. Закритий доступ до АЕСУ Сократ для зовнішніх стейкхолдерів. Ускладнений пошук інформації на офіційному сайті ВНАУ для зовнішніх стейкхолдерів. Рекомендації. 1. Посилити особливості на рівні компетентностей, результатів навчання та ОК. Надати широкий вибір освітніх компонентів із інших ОП. 2. При затвердженні РПНД дотримуватись процедур розгляду та необхідних часових рамок. При формуванні в РПНД засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання виходити з реалістичності їх застосування. 3.

Передбачити чіткі умови та правила перезарахування ОК за результатами отриманими в неформальній/інформальній освіті. 4. Щорічно проводити перегляд і оновлення переліку рекомендованої літератури. Сприяти участі здобувачів у наукових заходах, що проходять за кордоном. Доповнити РПНД/силабуси описом методів викладання та конкретизованими критеріями оцінювання. 5. Запровадити більш прозору систему оцінювання якості знань здобувачів. Спростити візуалізацію сайту. 6. Поширити практику читання лекцій іноземними викладачами. 7. Удосконалити висвітлення на сайті результатів анкетування здобувачів. Популяризувати інформацію про практичного психолога, соціального педагога. Зробити більш відкритими АЕСУ Сократ, ЕСУ Сократ, АБС Софія. Оновлювати інформацію на офіційному сайті. 8. Проводити окремі опитування роботодавців. Запровадити зведене оцінювання організації освітньої підготовки. Розробити прозорі процедури реагування структурними підрозділами на виявлені під час моніторингу недоліки. Додати інформацію на сайті стосовно кар'єрного шляху випускників. 9. Розмістити на офіційному сайті інформацію (таблицю) з пропозиціями стейкхолдерів. Спростити сайт для користувачів і стейкхолдерів. 10. Систематично проводити презентації результатів дослідження аспірантів і наукових керівників із обов'язковою участю здобувачів ОНП усіх років навчання.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП “Економіка” (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/opp-051-ekonomika-2020.pdf>), що реалізується на третьому рівні у Вінницькому національному аграрному університеті (ВНАУ) має чітко сформовані цілі, які відповідають профілю, місії та стратегії ЗВО. Головним документом, що окреслює напрямки руху ЗВО є Стратегія розвитку ВНАУ на 2020-2025 роки (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/strategiya-rozvitku-20-25.pdf>). В якості основної мети стратегії розвитку ВНАУ зазначено створення умов для реалізації особистого, наукового, освітнього, громадянського потенціалу всіх учасників навчально-виховного процесу і поширення передових наукових знань у сфері агропромислового комплексу з метою покращення якості життя людей. Під час формування і оновлення мети ОНП 2020 (ОК5, ОК6, ОК7) було враховано потреби агропромислового комплексу шляхом введення освітніх компонент відповідного спрямування і включення до змісту освітніх компонент специфічних питань необхідних для вирішення завдань агропромислового комплексу. Це узгоджується з задекларованою місією і стратегічною метою ЗВО. ОНП розроблено робочою групою в складі якої 3 доктори і 2 кандидата економічних наук в межах тісної співпраці з радой стейкхолдерів ОНП (відповідь на запит ЕГ, пункт 8 <https://office.naqa.gov.ua/fa1879b7-92f2-4852-bdef-039c20a3e39d>). Програмні результати навчання сформовані в межах існуючої наукової школи гаранта ОНП «Аграрна політика, продовольча, енергетична та екологічна безпека України», відповідно до національних і регіональних потреб ринку праці агропромислового комплексу. Перспективним ЕГ вважає надання широкого вибору освітніх компонент з інших ОП, в тому числі не пов'язаних із спеціальністю задля посилення унікальності та інноваційності і задоволення специфічних потреб агропромислового комплексу України і регіону.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На підставі ознайомлення з сайтом відділу аспірантури і докторантури ВНАУ (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/rozklad-zanyat>), рецензіями роботодавців (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/recensia-1.pdf>, <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/recensia-2.pdf>) та спілкування у фокусгрупах ЕГ встановлено, що цілі ОНП та ПРН визначаються з урахуванням потреб зацікавлених сторін. Філософія забезпечення якості за участю усіх стейкхолдерів усвідомлюється гарантом, членами групи забезпечення та адміністрацією ВНАУ. Проводиться постійна робота зі стейкхолдерами. Гарант ОНП, НПП, адміністрація систематично залучають стейкхолдерів до створення та перегляду ОНП з урахуванням їх позицій та потреб: - залучаються аспіранти та випускники ОНП. Систематично проводяться опитування аспірантів поточних курсів (звіт за результатами опитування слухачів PhD наведено https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/Rez_oputyvn3.pdf), а також випускників ОНП (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/rez-opyt-onl-asp.pdf>). Аспіранти на постійній основі приймають участь в засіданнях кафедри, мають можливість висловлювати пропозиції, щодо питань підвищення якості освіти на ОНП. У 2018/19 на підставі пропозицій аспірантів Костюченко

Д.Л., Томашука І.В., Ярославського А.О. та Павлюка М.М. розширили перелік ВК ОНП «Економіка», зокрема додали ВК1.3, ВК2.2, ВК2.3, ВК3.3, ВК4.3 (засідання Вченої ради факультету економіки та підприємництва ВНАУ від 12.02.18, протокол 6); - залучаються роботодавці і академічна спільнота. На зустрічі з роботодавцями (зустріч 7) ЕГ отримала підтвердження того, що на постійній основі відбуваються зустрічі з роботодавцями і стратегічними науковими партнерами ОНП, а саме: Інститутом продовольчих ресурсів НААН України, Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної адміністрації, регіонального відділення Фонду державного майна України по Вінницькій області, Іллінецькою міськрадою, ТОВ «Органік-Д». Роботодавці приймають участь в спільних засіданнях кафедр, круглих столах, конференціях де мають можливість впливати на програмні цілі та результати навчання на ОНП. У 2019/20 за пропозиціями стейкхолдерів додатково ввели певні ЗК, СК та ПРН, а саме: ЗК 6 (Малік М.Й. - ННЦ «Інститут аграрної економіки»), СК 7 (Сичевський М.П. - Інститут продовольчих ресурсів), ПРН 8 (Замрія В.В. - ТОВ «Корал Травел»), ПРН 9 (Кравчук Ю.А.- ТОВ «Агроград В»), ПРН 10 (Галич О.А., ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавської державної аграрної академії), ПРН 11 (Кричковський В.Ю., ТОВ «Органік-Д»). (Засідання Ради стейкхолдерів 18.03.2019, протокол 2). Перспективний характер має створена у ВНАУ рада стейкхолдерів ОНП до складу якої входять як українські, так і закордонні стейкхолдери (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/recensia-1.pdf>, відповідь на запит ЕГ, пункт 8).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

За результатами зустрічей ЕГ з академічним персоналом (зустріч 5, 6) констатуємо, що вони свідомі щодо тенденції розвитку спеціальності у аграрному секторі, ринку праці, регіонального контексту та досвіду аналогічних ОНП. ОНП була сформована на підставі сучасних тенденцій, новітніх напрямків розвитку спеціальності та пропозицій стейкхолдерів. Гарант запевнив (зустріч 1), що під час оновлення цілей та програмних результатів навчання ОП 2020 року було враховано пропозиції представників ринку праці, випускників і досвід аналогічних вітчизняних (КНУ імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська Академія», Національного університету біоресурсів і природокористування України, Миколаївського національного аграрного університету) та іноземних програм (Університету Латвії (Латвія), Варшавського університету природничих наук (Польща), Університету штату Луїзіана (США)). На постійній основі відбувається співпраця наукових керівників і викладачів ОНП ВНАУ з Інститутом продовольчих ресурсів НААН, Інститутом біоенергетичних культур та цукрових буряків НААН, Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної адміністрації, Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Вінницькій області, Іллінецькою міською радою. НПП (Г.Калетник, Ж.Гарбар, І.Гончарук), які працюють на ОНП, на постійній основі беруть участь в роботі галузевих та регіональних установ і мають можливість використовувати цей досвід при роботі на ОНП і її удосконаленні. На базі ВНАУ створено ННБК "Всеукраїнський науково-навчальний консорціум", який формує напрям розвитку агропромислового комплексу і економіки регіону. Оновлення ОНП у ВНАУ відбувається щорічно. В ОНП переглянуто формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти (на підставі аналізу досвіду КНУТШ), замість двох ОК в кожному вибірковому блоці додано ще одну ОК. В зв'язку з цим в ОНП розширено перелік як обов'язкових (ОК4 Філософія науки та інновацій)(досвід НУБІП, ІБКЦБ НААН), так і вибіркових (ВК 1.2-Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій аграрній школі, ВК2.3-Освітньо-наукові технології у вищій школі, ВК3.3-Методологія та організація наукових досліджень в економіці з основами інтелектуальної власності, ВК4.3-Історія розвитку економіки АПК) освітніх компонент. Також розширено перелік певних професійних компетентностей та програмних результатів навчання (відповідь на запит ЕГ <https://office.naqa.gov.ua/3cd95620-afe0-4e9b-ae21-684188770dd4>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка» у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» вищої освіти відсутній. Аналіз ОНП 2017 і 2020 рр., проведений ЕГ, доводить відповідність Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах, як в старій так і в новій редакції (Постанова КМ № 283 від 03.04.2019 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>). ОНП включає чотири складові. Освітня складова, що формує знання зі спеціальності складається з 15 кредитів, що отримує аспірант при вивченні обов'язкових ОК5 «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», ОК6 «Національна економіка в умовах глобальних економічних трансформацій» та ОК7 «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» і 5 кредитів з переліку вибіркових компонент (ВК3.1, ВК3.2, ВК4.1, ВК4.2, ВК4.3). Загальнонаукові (філософські) компетентності формуються завдяки обов'язковій дисципліні «Філософія науки та інновацій» - 5 кредитів. Освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника за рахунок обов'язкових ОК 2 «Українська мова в науці» - 5 кредитів, ОК 3 «Інноваційні технології в наукових дослідженнях» - 5 кредитів, ОК 8 «Педагогічна практика» - 3 кредита і 5 кредитів з переліку ВК (ВК1.3, ВК2.3, ВК3.3). Мовні компетентності іноземною мовою формуються під час вивчення обов'язкової ОК1 «Іноземна мова за професійним спрямуванням» - 6 кредитів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Програмні результати навчання сформовані в межах існуючої наукової школи гаранта ОНП, відповідно до національних і регіональних потреб ринку праці агропромислового комплексу та тенденцій розвитку спеціальності «Економіка». Проводиться постійна робота зі стейкхолдерами. Гарант ОНП, науково-педагогічні працівники, адміністрація ВНАУ систематично залучають стейкхолдерів до створення та перегляду ОНП з обговоренням та урахуванням їх позицій та потреб. Перспективний характер має створена у ВНАУ рада стейкхолдерів ОНП до складу якої входять як українські, так і закордонні стейкхолдери.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Формулювання унікальності і інноваційності потребує уточнення на рівні компетентностей, результатів навчання та освітніх компонентів. Рекомендації. Посилити особливості ОНП на рівні компетентностей, результатів навчання та освітніх компонентів. Надати широкий вибір освітніх компонентів з інших ОП, в тому числі не пов'язаних із спеціальністю задля посилення унікальності та інноваційності і задоволення специфічних потреб здобувачів, агропромислового комплексу України, регіону.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проведення освітньої діяльності за ОНП «Економіка» відповідає підкритеріям 1.1, 1.2, 1.3, 1.4. Рекомендації надані ЕГ спрямовані на подальший інституційний розвиток ОНП і урахування потреб всіх стейкхолдерів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОНП «Економіка» розташована на офіційній веб-сторінці університету за посиланням <https://is.gd/d4owv5>. Обсяг ОНП становить 59 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства України. За відсутності затвердженого Стандарту ВО для спеціальності 051 Економіка третього (освітньо-наукового) рівня ВО, компетентності сформовані з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій. На думку експертної групи, враховуючи представлену в ОНП в матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми інформацію, на формування компетентностей відводиться всі 59 кредитів ЄКТС. При цьому на вибіркові компоненти ОНП відводиться 20 кредитів ЄКТС (33,9% від загального обсягу ОНП), що також відповідає вимогам законодавства України. Аналіз структури обов'язкових ОК даної ОНП дозволяє зробити висновок, що на ОК загальнонаукової підготовки відводиться 5 кредитів ЄКТС (ОК «Філософія науки та інновацій» - 5 кр.); на ОК, що формують мовні компетентності іноземною мовою підготовки – 6 кредитів ЄКТС (ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням»); на ОК, спрямовані на формування універсальних навичок дослідника – 13 кредитів ЄКТС («Інформаційні технології в наукових дослідженнях» - 5 кр., «Педагогічна практика» - 3 кр., «Українська мова в науці» - 5 кр.); на ОК поглибленої професійної підготовки – 15 кредитів ЄКТС («Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» - 5 кр., «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій» - 5 кр., «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» - 5 кр.). Разом з тим слід відзначити відсутність в ОНП явного поділу ОК на зазначені структурні складові.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП є загалом структурованою та збалансованою в контексті навчального навантаження за семестрами та роками навчання, що відображено в навчальному плані. ОК є логічно взаємопов'язаними, що представлено структурно-логічною схемою ОНП. Обов'язкові ОК в сукупності забезпечують досягнення всіх задекларованих програмних результатів навчання, що відображено у матриці відповідності освітніх компонентів програмним результатам навчання, наведеній в ОНП. Аналіз робочих програм окремих ОК показав, що зміст лекційних, практичних занять, самостійної роботи та індивідуальних науково-дослідних завдань сприяють досягненню задекларованих в них програмних результатів навчання. Серед недоліків варто відзначити, що відповідно до структурно-логічної схеми ОНП, на здійснення наукових досліджень і захист дисертаційної роботи безпосередній вплив здійснює лише педагогічна практика. Однак цей недолік може бути наслідком технічної помилки при зображенні схеми. Має місце певна невідповідність у датах затвердження РПНД: для всіх обов'язкових ОК вони затверджені проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи 24 серпня 2020 р. (День незалежності України, вихідний день), при цьому розглянуті на відповідних кафедрах та навчально-методичних комісіях факультетів 25 серпня, а на науково-методичній комісії університету 26 серпня. Також спостерігається загальний характер при визначенні засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання. Зокрема для ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» серед таких засобів зазначені заліки, комплексні іспити (у множині, попри те, що видом контролю для цієї ОК визначений іспит); розрахунково-графічні роботи, студентські презентації та виступи на наукових заходах (не аспірантські). Для ОК «Українська мова в науці» видом контролю в РПНД визначений залік, однак при визначенні рейтингової оцінки (с. 11) оцінка за національною шкалою подана за градаціями «відмінно», «добре», «задовільно»..., що не узгоджується з градаціями для залікових дисциплін, визначених в «Положенні про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Вінницькому національному аграрному університеті» (с. 8) <https://is.gd/07Vvg7>. Для ОК «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» в таблиці з описом навчальної дисципліни (с.3) зазначені практичні заняття, а серед форм поточного та підсумкового контролю (с.15) – захист лабораторних (робіт?). Хоча наведені недоліки не є критичними з позиції забезпечення якості освітнього процесу, ЕК звертає увагу на необхідність більш виваженого ставлення до процедур розгляду та затвердження РПНД та формування її складових.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз ОНП дозволяє констатувати, що формування її мети: «підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів здатних вирішувати комплексні дослідницько-інноваційні та професійні проблеми у галузі економіки ...» відповідає предметній галузі. Також відповідають предметній галузі задекларовані складові: орієнтація програми, основний фокус. Аналіз змісту освітніх компонентів також дозволяє зробити висновок, що вони за своїм змістом узгоджуються з предметною областю «Економіка». Це стосується також ОК загальнонаукової, іншомовної підготовки і ОК, спрямованих на формування універсальних навичок дослідника. Зокрема, в ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» передбачено вивчення тем: «Читання та переклад наукових статей з теми дослідження», «Тематична лексика з теми наукового дослідження», «Написання анотації та інші». Для ОК «Філософія науки та інновацій» серед вмінь, які мають бути сформовані в результаті вивчення дисципліни, зазначено вміння синтезувати та застосовувати набуті знання при аналізі сучасних соціальних процесів, а також використовувати новаторські підходи у вирішенні як соціальних, так і технологічних проблем. Для ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» серед задач дисципліни визначено «застосовувати знання у практичних ситуаціях та використовувати сучасні інформаційні технології для дослідження економічних і соціальних процесів». Враховуючи, що основний об'єкт предметної області «Економіка» пов'язаний з вивченням особливостей функціонування соціально-економічних систем, сучасними економічними процесами і явищами, йому відповідають обов'язкові ОК «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій», «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки». Теоретичному змісту предметної області відповідають ОК «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки». Методи і технології, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці, розглядаються в змісті ОК «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів», «Інформаційні технології в наукових дослідженнях». Результати опитування здобувачів ВО, що навчаються на ОНП «Економіка», щодо оцінки змісту освітньої програми <https://is.gd/91HiOV> показують, що 6 здобувачів з 7 опитаних вважають, що зміст освітньої програми (перелік навчальних дисциплін) є достатнім для успішної роботи за фахом; передбачені в ОНП освітні компоненти, є актуальними та необхідними для майбутньої професійної діяльності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Право та процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами відображені в «Положенні про порядок формування власної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти ВНАУ» <https://is.gd/ObQwwi>. В ньому відображено конкретизацію процедури формування переліку, вибору та подальшого вивчення вибіркового ОК зі встановлення чітких термінів цих процедур, у тому числі для здобувачів ВО третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти (с. 7, 8). Здобувачі своєчасно інформуються щодо необхідності здійснення вибору ОК на наступний навчальний рік та відповідного переліку ОК. В ОНП «Економіка» задекларовано можливість вибору чотирьох вибіркового компонентів обсягом 20 кредитів ЕКТС (33,9% від загального обсягу ОНП). Їх вивчення передбачено з

третього навчального семестру. Здобувач здійснює вибір однієї ОК з блока, який містить три різних ОК (версія ОНП 2017 року містила 2 ОК в кожному блоці). Всього блоків – чотири. В ході зустрічі з представниками структурних підрозділів встановлено, що в університеті поступово запроваджується процедура широкого вибору ОК вільного вибору, що дозволить обирати ОК з інших освітніх програм в онлайн режимі на основі використання власного розробленого програмного продукту. На даний час в широкому виборі знаходиться більше 95 ОК для здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Ця процедура в поточному навчальному році для них ще була не реалізована, але планується її використання з наступного навчального року. Цьому сприяє грант, отриманий на реалізацію такої програми від Вінницької ОДА, що було встановлено в ході зустрічі з представниками структурних підрозділів ВНАУ. Окремі елементи формування індивідуальної освітньої траєкторії відображені в «Положенні про організацію освітнього процесу у ВНАУ» <https://is.gd/bASgR8>, зокрема: можливість встановлення індивідуальних термінів складання екзаменів, у тому числі з ініціативи здобувача при їх достроковій здачі; можливість проведення індивідуальних занять з метою підвищення рівня підготовки здобувачів ВО та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Також здобувачі ВО, у тому числі ті, які навчаються за ОНП, мають право на організацію навчання за індивідуальним графіком відвідування занять, що відображено у відповідному положенні <https://is.gd/yBPg8l> (с.2). в ньому визначені правила і умови формування індивідуального графіка. Інформація щодо обізнаності здобувачів ВО з процедурами формування індивідуальної освітньої траєкторії, їх інформування про такі процедури з боку адміністративного та академічного персоналу університету, реального застосування механізму вільного вибору освітніх компонентів підтверджена в ході фокус-груп зі здобувачами ВО, представниками студентського самоврядування, академічним персоналом, представниками структурних підрозділів ВНАУ.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Обов'язковою для виконання практичною складовою ОНП є педагогічна практика обсягом 3 кредити ЄКТС. Її проходження передбачено у четвертому семестрі. Практика спрямована на набуття здобувачами компетентностей, пов'язаних із здатністю організувати та здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти. Її організація та проходження регламентуються «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (поза аспірантурою) та доктора наук у докторантурі Вінницького національного аграрного університету» <https://is.gd/zE9k6C>, с.20-22; «Положенням про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті» <https://is.gd/9apROJ>, «Програмою та методичними рекомендаціями до проходження педагогічної практики здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» <https://is.gd/SmPKVU>. Ці документи містять опис мети та завдань практики, організаційних питань її проходження; перелік та зразки звітної документації, права та обов'язки здобувача і керівника практики при її проходженні, умови та правила перерахування практики. Також практична підготовка забезпечується можливістю проходження стажування (практики) за кордоном, що регулюється відповідним положенням <https://is.gd/4WLJky>. В ньому чітко визначені організаційні питання проходження практики, її цільові установки, умови відбору претендентів, права і обов'язки осіб, задіяних в організації та проходженні практики. Позитивним, на думку ЕГ, є те, що якщо практика (стажування) за кордоном за змістом співпадає з відповідними вимогами до практики в Україні, то може зараховуватися здобувачу як відповідний вид практики (стажування) в Україні. Слід відзначити, що таких прецедентів для здобувачів ВО, що навчаються на ОНП «Економіка», на даний час не встановлено. Практична складова підготовки здобувачів за ОНП «Економіка» також забезпечується спрямованістю практичних занять з ОК поглибленої професійної підготовки: «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій», «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОНП «Економіка» передбачає формування соціальних навичок у здобувачів ВО, що забезпечується обов'язковими ОК. З такими навичками пов'язані компетентності: «здатність працювати в міжнародному контексті» (забезпечуються ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Методика викладання у вищій школі», «Екологічна економіка»); «здатність генерувати нові ідеї (креативність)» (ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях», «Філософія науки та інновацій», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Теоретико-методологічні проблеми психології», «Прикладна інноваційна економіка»); здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти» (ОК «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Методика викладання у вищій школі»); «здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел» (ОК «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Методика викладання у вищій школі», «Екологічна економіка»); «здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень...» (ОК «Українська мова в науці», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів», «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій»); «здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності» (ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки», «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій», «Методика викладання у вищій школі», «Теоретико-методологічні проблеми психології»); здатність...виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації» (ОК «Методи і моделі управління економічними системами в умовах

євроінтеграційних процесів», «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій», «Прикладна інноваційна економіка»). Силабуси ОК містять інформацію щодо графіка виконання самостійної роботи, що сприяє формуванню навичок тайм-менеджменту. В ході зустрічі з представниками студентського самоврядування встановлено, що в університеті діє школа молодого лідера, в рамках якої організуються майстер-класи відомих науковців, політиків, практиків щодо професійної діяльності та формування лідерських, командних та управлінських навичок. Для інформація була підтверджена в ході зустрічі з представниками структурних підрозділів, відповідальних за матеріально-технічне забезпечення. За результатами опитування здобувачів ВО, що навчаються на ОНП «Економіка», щодо оцінки змісту освітньої програми <https://is.gd/91HiOV> можна зробити висновок, що всі здобувачі вважають достатньою кількість ОК, які формують комунікативні, особистісні компетентності, навички командної роботи, самодисциплінованість, лідерські якості.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на даний час відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОНП відповідає фактичному навантаженню здобувачів та забезпечує досягнення задекларованих програмних результатів навчання. Обов'язкові і вибіркові ОК, передбачені в ОНП, переважно мають обсяг 5 кредитів ЕКТС. Однак аналіз аудиторного навантаження показав за ОК, що для більшості обов'язкових дисциплін таке навантаження становить 32 години, що при обсязі ОК в 150 годин не відповідає вимогам, їх частка є меншою за 1/4. Попри це, ЕГ не вважає цю ситуацію недоліком, що впливає на досягнення запланованих ПРН. За результатами аналізу змісту РПНД відповідних ОК, можна констатувати, що тематика лекційного матеріалу та зміст практичних занять дозволяють досягти вказаних ПРН та сформувати необхідні компетентності. Час, запланований на самостійну роботу здобувачів ВО в кожній ОК, є достатнім для виконання індивідуального науково-дослідного завдання та інших видів самостійної роботи здобувачів. Для кожної ОК в РПНД наведений графік часу самостійної роботи, в якому зазначені види самостійної роботи, бюджет часу, терміни виконання і форми контролю. ЕГ констатує, що серед аудиторних занять, переважають лекційні та практичні заняття, які забезпечуються контактними годинами зі здобувачами в рівній пропорції. Лекційні заняття спрямовані на формування теоретичної бази системи знань по кожній ОК, практичні заняття орієнтовані на формування навичок застосування цих знань при вирішенні прикладних завдань відповідного наукового спрямування.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти на даний час не запроваджена для даної ОНП. Разом з тим ЕГ відзначає, що в ході зустрічі з роботодавцями була встановлена їх готовність до сприяння навчанню здобувачів ВО даної ОНП за дуальною формою.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Розвиток механізму вільного вибору ОК і запровадження процедури їх широкого вибору для здобувачів освітнього ступеня доктора філософії, що сприятиме кращому урахуванню потреб та інтересів здобувачів при формуванні їх індивідуальної освітньої траєкторії. Можливість стажування (практики) за кордоном, що сприяє запровадженню міжнародної академічної мобільності здобувачів та покращенню їх практичної підготовки за рахунок опанування іноземного досвіду. Можливість перезарахування педагогічної практики при проходженні аналогічної практики за кордоном, що є позитивним в контексті відсутності необхідності її дублювання у вітчизняних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Невідповідність у датах розгляду та затвердження РПНД обов'язкових ОК, що може свідчити про недостатню уважність до оформлення цих процедур. Надто загальний характер визначення засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, який проявляється у декларуванні в робочих програмах окремих ОК засобів оцінювання, не притаманних за сутністю цим ОК. Це може бути свідченням механічного копіювання цих засобів

з інших РПНД або відповідних нормативних документів. Рекомендації. При затвердженні РПНД рекомендується дотримуватись всіх необхідних процедур її розгляду з дотриманням необхідних часових рамок. При формуванні в РПНД засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання потрібно виходити з реалістичності та можливості їх застосування для оцінювання рівня досягнення запланованих ПРН.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Аналіз ОНП «Економіка», РПНД дозволяє зробити висновок про відповідність ОНП підкритеріям 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8. Підкритерії 2.7 та 2.9 для даної ОНП не застосовуються. Недоліки, виявленні при встановленні відповідності за підкритерієм 2.2 не є суттєвими і не здійснюють помітного впливу на якість освітнього процесу.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до аспірантури ВНАУ на здобуття освітнього ступеня доктора філософії врегульовані «Правилами прийому ВНАУ», с. 173-182. Актуальний для 2021 р. цей документ розташований за адресою <https://is.gd/bFJoI2> на офіційній веб-сторінці університету у вільному доступі. Також ці правила продубльовані у вигляді окремого документа у на веб-сторінці відділу аспірантури і докторантури <https://is.gd/Sohuir>. Вони відображають організаційні питання вступу на навчання, вимоги до рівня освіти вступників, перелік акредитованих спеціальностей, терміни прийому заяв та документів вступників, порядок проведення вступних іспитів та зарахування за їх результатами. Відомості є чіткими, зрозумілими, відображають всі етапи вступної кампанії, перелік необхідних для вступу документів та супровідних матеріалів; не містять положень, які би обмежували право вступу на навчання. Також на веб-сторінці відділу аспірантури і докторантури розташоване «Положення про прийом на навчання до аспірантури та докторантури Вінницького національного аграрного університету на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук у 2021 році» <https://is.gd/Rhb5z6>, в якому додатково відображені мета та завдання комплексного вступного фахового випробування; порядок комплектування, основні завдання та обов'язки фахових предметних комісій. Діяльність предметних комісій регулюється «Положенням про предметні комісії для проведення вступних випробувань до аспірантури Вінницького національного аграрного університету» <https://is.gd/GYdebi>, яке визначає порядок їх роботи. Всі документи затвердженні Вченою радою ВНАУ, ректором університету та рішенням приймальної комісії університету. Графік вступних іспитів до аспірантури ВНАУ на 2021 рік затверджений ректором університету і розміщений на веб-сторінці відділу аспірантури і докторантури за посиланням <https://is.gd/dNdgSd>. Для розгляду апеляцій вступників в університеті створюється апеляційна комісія, функціонування якої визначається «Положенням про апеляційну комісію Вінницького національного аграрного університету» <https://is.gd/LRU5tR>. Воно відображає вимоги до складу комісії та порядок розгляду апеляцій.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У «Правилах прийому на навчання до аспірантури (доктор філософії) та докторантури (доктор наук) Вінницького національного аграрного університету в 2021 році» <https://is.gd/Sohuir> (розділ V Організація і проведення конкурсу) зазначено, що «вступні іспити до аспірантури ВНАУ складаються з: вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) ...». В «Положенні про прийом на навчання до аспірантури та докторантури Вінницького національного аграрного університету на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук у 2021 році» <https://is.gd/Rhb5z6> серед завдань вступного випробування зазначена перевірка розуміння абітурієнтом програмного матеріалу профільних дисциплін професійної підготовки та оцінювання знань вступника та його здатності до опанування навчальної програми. Це свідчить про урахування в правилах прийому на навчання особливостей ОНП, зокрема, ОНП «Економіка». Актуальна програма фахового іспиту до вступу в аспірантуру зі спеціальності 051 «Економіка», затверджена у 2021 р., відображає мету фахового іспиту, перелік тем, за якими проводиться фаховий іспит з розділів: економіка аграрного підприємства; державне регулювання економіки підприємств; національна економіка; математичні моделі та методи ринкової економіки; що корелює з особливостями, фокусом та ОК поглибленої професійної підготовки ОНП «Економіка». Також в документі відображені вимоги до здібностей і підготовленості здобувачів та основні професійні компетентності, які, на думку ЕГ, сприятимуть формуванню загальних та спеціальних компетентностей, заявлених в ОНП. Програма фахового іспиту доступна для завантаження у вигляді rar-архіва за адресою <https://is.gd/Ig5PV8> з веб-сторінки відділу аспірантури і докторантури в розділі «Спеціальності».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, визначені в «Положенні про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» <https://is.gd/9WjuXR>. Воно відображає порядок перезарахування навчальних дисциплін, зокрема визначає перелік документів, необхідних для перезарахування ОК та коло осіб, які ухвалюють рішення з цього питання; порядок визначення та складання академічної різниці. Наведені правила є чіткими та зрозумілими. В ході фокус-груп зі здобувачами ВО, представниками студентського самоврядування, керівництвом університету встановлено, що прецедентів застосування наведених правил для здобувачів ВО освітньо-наукової програми «Економіка» не було. Всі здобувачі, які на даний час навчаються за ОНП «Економіка», вступали на навчання в даний університет. В ході зустрічі з керівництвом університету встановлено, що у 2020 р. досягнута домовленість щодо академічної мобільності здобувачів з Національним вищим інститутом (Франція), однак пандемія Covid-19 обмежила очну участь здобувачів у цій програмі. У 2021 р. подана заявка на участь здобувачів даної ОНП у програмі проекту KA1 Erasmus + та заявка на участь у гранті 4 циклу Програм Об'єднаних Арабських Еміратів. Це свідчить про певні дієві кроки керівництва університету для реалізації академічної мобільності здобувачів освітнього ступеня доктора філософії, що навчаються за ОНП «Економіка».

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється «Положенням про неформальну та інформальну освіту» <https://is.gd/T5anhg>. Воно чітко визначає умови визнання результатів навчання, отриманими за такими формами освіти, зокрема, перелік документів, на підставі яких приймається рішення щодо можливості перезарахування результатів навчання; порядок перезарахування навчальних дисциплін та форм їх контролю; коло осіб, до компетенції яких входить ухвалення рішення щодо перезарахування; порядок проведення атестації для визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті. Інформування здобувачів про такі можливості здійснюється на початку кожного семестру. В університеті створена постійно діюча комісія з визнання результатів навчання, отриманих у заходах неформальної та інформальної освіти, наказ про її створення та склад комісії розташовані на веб-сторінці університету <https://is.gd/FMAz1N>. Механізм визнання результатів навчання у неформальній освіті проявляється і при вступі на навчання на ОНП. Зокрема, у «Положенні про прийом на навчання до аспірантури та докторантури Вінницького національного аграрного університету на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук у 2021 році» <https://is.gd/Rhb5z6>, с.10-11 визначено, що вступник, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови дійсним сертифікатом (перелік сертифікатів для кожної мови визначений у цьому положенні), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. В «Положенні про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті» <https://is.gd/9apROJ> визначено, що для здобувачів освітнього ступеня доктора філософії, які займаються науково-педагогічною діяльністю, ОК «Педагогічна практика» перезараховується (с.6, п. 3.14). Ця інформація була підтверджена в ході інтерв'ювання представників структурних підрозділів та здобувачів ВО. Також в ході фокус-групи з представниками структурних підрозділів з'ясовано, що для ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» при вивченні теми «Основні напрями використання інформаційних технологій у науково-дослідній діяльності» виставляються додаткові бали за сертифікати, отримані за проходження семінарів по використанню наукометричної бази Web of Science. Однак процедура, що регулює цю можливість для здобувачів ВО, зокрема, кількість балів, які може отримати здобувач, чітко не представлені ні у відповідній РПНД, ні в силабусі. Це може бути джерелом потенційного конфлікту інтересів, оскільки відсутність визначеної процедури нарахування балів за такі здобутки позбавляє її прозорості і належної аргументації за отримані бали.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Реальні кроки ЗВО в напрямку реалізації академічної мобільності здобувачів ВО, що проявляється через подачу заявок на участь у програмі KA1 Erasmus+, участь у гранті 4 циклу Програм Об'єднаних Арабських Еміратів, укладення договорів з закордонними закладами-партнерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність в РПНД та силабусах чітких правил щодо перезарахування всього курсу або його частини за результатами, отриманими у неформальній або інформальній освіті, які, зокрема, підтверджуються відповідними сертифікатами, що може бути джерелом потенційного конфлікту інтересів. Рекомендації. Доцільно передбачити чіткі умови та правила перезарахування ОК або його частини за результатами, отриманими у неформальній або інформальній освіті: (максимальна кількість балів за сертифікат, теми, які можуть бути перезараховані, умови перезарахування всього курсу), що сприятиме прозорості цього процесу та уникненню потенційних конфліктів інтересів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Проведення освітньої діяльності за ОНП «Економіка» відповідає підкритеріям 3.1, 3.2, 3.3 даного критерію. Окремі недоліки за підкритерієм 3.4 не є суттєвими та не здійснюють істотного впливу на освітній процес за даною ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми навчання визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному аграрному університеті» <https://is.gd/bASgR8> (с. 16). Їх використання в навчальному процесі за ОНП «Економіка» сприяє досягненню заявлених цілей та ПРН, формуванню визначених компетентностей. Навчальні заняття, які проводяться у формі лекцій, практичних занять та лабораторних робіт, забезпечують формування системи теоретичних знань у відповідній предметній області та сукупності навичок їх практичного застосування. В ході фокус-групи з академічним персоналом встановлено, що основною формою навчальних занять є лекції, на яких поряд з традиційними методами (бесіда, пояснення, впроваджуються інноваційні методи навчання: метод проблемного навчання, кейс-метод, лекція-дискусія, метод проєктів, ділові ігри, рольові ігри, метод де Боно (шести мислячих капелюхів), що дозволяє розвивати навички командної роботи. Також була надана інформація, що в університеті регулярно проводяться заходи методичного спрямування, на яких обговорюються питання впровадження інноваційних методів викладання, зокрема, ефективності їх застосування в конкретних ситуаціях. На думку ЕГ, слабким місцем є відсутність опису в РПНД конкретних методів навчання, які застосовуються в цих ОК. Виключення становить лише РПНД «Методика викладання у вищій школі». Особливості проведення занять в дистанційному форматі регулюються «Доповненням до Положення про організацію освітнього процесу у ВНАУ <https://is.gd/oElzRO>, в якому визначаються завдання університету з впровадження дистанційного навчання, особливості використання різних форм навчання з використанням засобів відеоконференцій. Результати опитування здобувачів ВО, що навчаються на ОНП «Економіка» <https://is.gd/6eZviV> показують, що респонденти загалом високо оцінюють застосування активних методів на лекціях, рівень наочності та інформативності викладання. Вони задоволені організацією зворотного зв'язку при читанні лекції з можливістю задавати питання як в усній, так і письмовій формі. Студентоцентрованість освітнього процесу нормативно закріплена документом «Права та обов'язки учасників освітнього процесу ВНАУ відповідно до закону України «Про вищу освіту» <https://is.gd/11nuED>. Вона відображена в силабусах освітніх компонентів, які містять всю необхідну інформацію щодо організації освітнього процесу за конкретною ОК.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та ПРН для кожної ОК міститься в РПНД. Ці документи знаходяться за посиланням <https://is.gd/ynUU7z>. Окрім зазначених елементів, РПНД також містить опис форм аудиторних занять з визначення бюджету часу для них; опис форм поточного та підсумкового контролю; перелік засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання; критерії оцінювання поточної аудиторної роботи та самостійної роботи здобувачів зі вказівкою максимальної кількості балів за кожен вид роботи і визначенням їх вагомості у підсумковій оцінці; умови допуску здобувачів ВО до складання підсумкового контрольного заходу. Для кожної ОК необхідна інформація про неї надається також у формі силабусів <https://is.gd/ynUU7z>. Силабус додатково містить інформацію про пререквізити та постреквізити для ОК. Це дозволяє встановити логічні зв'язки між різними ОК та, на думку ЕГ, сприяє покращенню якості засвоєння навчального матеріалу внаслідок визначення необхідних ОК для успішного опанування дисципліни; ролі і впливу даного ОК на подальше навчання. Також силабус містить графік виконання

самостійної роботи, що позитивно впливає на формування навичок тайм-менеджменту. В силабусі міститься інформація щодо політики ОК. Вона відображає організаційні аспекти вивчення дисципліни, зокрема, акцентується увага на необхідності дотримання академічної доброчесності. ЕГ констатує, що РПНД і силабус в сукупності загалом надають достатню інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів ВО. Серед слабких сторін ЕГ відзначає відсутність чітких критеріїв для кожної градації оцінки за вид роботи (наприклад, якщо максимальна оцінка становить 5 балів, то за що ставиться 5 балів, за що 4 бали і так далі). В силабусах міститься лише узагальнений опис організації та проведення контрольних заходів із вказівкою загальної суми балів на види робіт. Цей опис не містить конкретизації кількості балів за кожну тему. Тому використання лише силабуса для ознайомлення з критеріями оцінювання не надає вичерпної інформації за цією складовою освітнього процесу і може бути джерелом потенційного конфлікту інтересів. Мають місце технічні помилки в тесті РПНД. Так, для ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» формою підсумкового контролю визначений залік, однак в РПНД при описі такого контролю вказаний екзамен. Для ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» серед засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання вказані розрахункові та розрахунково-графічні роботи, що не є притаманним для такої ОК. В силабусах цих ОК такі посилки відсутні. В ході фокус-груп зі здобувачами ВО та представниками академічного персоналу встановлено, що здобувачі своєчасно і в достатньому обсязі інформуються щодо порядку проведення контрольних заходів та критеріїв оцінювання. Це зазвичай відбувається на першому занятті з дисципліни та безпосередньо перед проведенням контрольних заходів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Дослідницька складова навчальної діяльності реалізується через індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ), виконання яких передбачено в кожній ОК за рахунок годин, що відводяться на самостійну роботу. РПНД містить опис тематики ІНДЗ, їх наукову спрямованість в контексті відповідної ОК. Хід виконання наукової складової індивідуального плану роботи аспірантів та її результати відображені в портфоліо здобувачів <https://is.gd/e3nTjH>. Аналіз цих документів показує відповідність публікацій обраній темі дисертаційного дослідження. У ході фокус-груп з і здобувачами ВО, представниками органів студентського самоврядування з'ясовано, що здобувачі постійно залучаються до участі у наукових конференціях, спільних досліджень із науковими керівниками з подальшою презентацією результатів досліджень у вигляді публікацій. Здобувачка 1 року навчання Вовк В. залучена до виконання держбюджетної теми «Розробка новітньої концепції використання відходів сільського господарства для забезпечення енергетичної автономії аграрних підприємств» ДР №0119U100786 (<https://is.gd/RZdRtJ>). Тема відповідає темі дисертаційної роботи аспірантки, що свідчить про використання наукових досягнень в позанавчальній діяльності на ОП. Також здобувачі залучені до виконання ініціативної науково-дослідної тематики (ІНДТ), інформація про яку (назва, номер державної реєстрації, терміни виконання) наведена в портфоліо здобувачів <https://is.gd/e3nTjH>, Це також підкріплює поєднання наукової, навчальної та позанавчальної діяльності здобувачів. Зокрема, здобувачі Бондаренко-Берегович В.В. (4 рік навчання), Хмелевський Д.О. (3 рік навчання) приймали участь у виконання ІНДТ «Управління розвитком економічних систем в умовах міжнародної конвергенції аграрного бізнесу», яка за змістом пов'язана з ОК «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій». Кватернюк А.С. (2 рік навчання) прикріплена до виконання ІНДТ «Розробка науково-методичних засад оцінки ефективного управління і розвитку підприємств в АПК в глобально-трансформаційних умовах», що перетинається з ОК «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки». В ОК «Прикладна інноваційна економіка», «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів», «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» та інших серед результатів навчання зазначені ПРН «Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти...», «Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем...», досягнення яких пов'язано із застосуванням методу проєктів і сприяє виконанню ІНДТ та ІНДЗ. Результати опитування здобувачів ВО щодо задоволеності організацією освітнього процесу <https://is.gd/eRaKYb> показують, що 80,8% респондентів високо оцінюють рівень забезпечення університетом в межах освітньо-наукової програми можливостей для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до їх тематики аспірантів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз робочих програм та силабусів освітніх компонентів показує, що змістове наповнення курсів відповідає сучасним тенденціям розвитку відповідної предметної області і враховує результати наукових досягнень. Зокрема, при вивченні дисципліни «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» здійснюється поступовий перехід до використання хмарних сервісів у підтримці наукової діяльності. Відповідно, в курсі передбачена тема «Хмарні технології у науково-дослідній діяльності». Використання хмарних сервісів було підтверджено в ході інтерв'ювання представників академічного персоналу. У дисципліні «Філософія науки та інновацій» передбачена тема «Наука і техніка в контексті інновацій». В ОК «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» запланована тема «Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів». В дисципліні «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» значна увага приділяється сучасним питанням формування зовнішньоекономічної діяльності України. В ОК «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій» розглядаються актуальні питання впливу глобалізаційних процесів та розвиток економічних систем. Орієнтація на аналіз та використання сучасних наукових досягнень відображена і тематиці ІНДЗ, що пропонуються здобувачам. Врахування

сучасних результатів наукових досліджень проявляється і через інформаційні джерела, які пропонуються здобувачам для опрацювання. Серед рекомендованих ресурсів є посилання на актуальні публікації науковців. Для ОК «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» в переліку рекомендованої літератури зазначений посібник В.І. Дубницького «Методологія наукових досліджень в інформаційній економіці», 2019 року видання. Для ОК «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» в якості інформаційних джерел вказана актуальна нормативно-правова база, значна частина рекомендованої літератури є публікаціями автора курсу, виданими впродовж останніх років. На зустрічі з академічним персоналом секретарем навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва була надана інформація, що РПНД переглядаються щорічно. Контроль за змістом та оновленням програм здійснюється кафедрою, за якою закріплена відповідна ОК, НМК факультету та гарантом ОНП. Однак мають місце недоліки при формуванні переліку рекомендованої літератури в РПНД. Для ОК «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій» половина джерел в розділі «Базова література» старші за 10 років. Для ОК «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» найновіша література датована 2013 р., для ОК «Філософія науки та інновацій» - 2012 р. Практично відсутні посилання на електронні джерела інформації, матеріали іноземною мовою, що ускладнює самостійне ознайомлення здобувачів з результатами досліджень та передовими практиками закордонних науковців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ВНАУ входить до Асоціації університетів Чорноморського регіону та до Вишеградської асоціації університетів. Підписані договори з 21 країною світу та меморандуми про співпрацю з 15 установами. Інформація розташована на веб-сторінці університету в розділі «Міжнародна діяльність» <https://is.gd/Vqyn98> і була підтверджена в ході зустрічі з керівництвом університету. На цій же зустрічі було повідомлено, що у 2020 р. підписаний договір із Вищим національним інститутом (Франція). За сприяння Вінницької обласної ради університет приймає участь у грантовій програмі Міністерства закордонних справ спільно з французькими компаніями BETEN, VITAGORA, AGRONOV. За результатами цієї програми на базі ВНАУ створений агрохаб, до діяльності якого долучені здобувачі, що навчаються за ОНП «Економіка». Також подано заявку на участь у міжнародному бінарному Україно-Латвійському проєкті спільно з Латвійським національним університетом, заявку на участь у програмі академічної мобільності KA1 Erasmus +, заявку на участь у гранті 4 циклу Програм Об'єднаних Арабських Еміратів. Випускниця аспірантури Пришляк Н.В. (на даний час працівник університету) у 2018 р. за програмою академічної мобільності фонду Фулбрайта впродовж 4,5 місяців проходила стажування в університет штату Огайо (США). Ця інформація була підтверджена самою п. Пришляк Н.В. в ході зустрічі з випускниками і роботодавцями. Охота Ю.В. (4 рік навчання) взяла участь заході «День кар'єри ЄС», де було відвідано тренінги: «Грантова допомога програми ЄС «Креативна Європа» та особливості участі для України», «Як отримати стипендію на навчання за програмами ERASMUS+». Кроки подачі успішної заявки», який відбувся за сприяння Представництва Європейського Союзу в Україні <https://is.gd/6Elwe7>. Здобувачі активно публікують результати власних досліджень у закордонних наукових виданнях, зокрема European Journal of Sustainable Development, Journal of Environmental Management and Tourism (проіндексовані НДБ Scopus і WoS), Mathematical Model of the Epidemic Development. Sciences of Europe, Sciences of Europe, Annali d'Italia, Znanstvena misel journal, The scientific heritage. Відповідна інформація наведена в портфоліо здобувачів <https://is.gd/eznTjH> Серед слабких місць потрібно відзначити неостатню залученість здобувачів до участі, у тому числі дистанційної, у міжнародних наукових заходах (конференціях, семінарах), які проходять за кордоном, у т.ч. в онлайн-режимі, з публікацією матеріалів за результатами цих заходів у закордонних виданнях. Результати опитування здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти щодо задоволеності організацією освітнього процесу <https://is.gd/eRaKYb> показали, що 78,8% від кількості опитаних високо оцінюють якість забезпечення університетом можливостей для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Застосування інноваційних методів при проведенні лекційних занять, обговорення шляхів застосування нових методів та їх ефективності в навчальному процесі на методичних семінарах. Позитивна динаміка університету в напрямку розширення можливостей здобувачів в програмах міжнародної мобільності, що сприятиме вивченню ними закордонного досвіду та ознайомленню з результатами наукових досліджень. Залучення здобувачів до участі в ініціативній науково-дослідній тематиці, що позитивно впливає на поєднання навчання і досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Застаріла рекомендована література для окремих ОК, яка наведена в РПНД, що ускладнює отримання актуальної навчальної інформації при самостійному опрацюванні навчального матеріалу, відсутність посилань на онлайн-ресурси та матеріали іноземною мовою. Недостатня залученість здобувачів ВО до участі у наукових заходах, що проводяться за кордоном, що знижує можливості їх інтеграції до міжнародної наукової спільноти, отримання

досвіду безпосереднього спілкування із закордонними колегами, ознайомлення з актуальними науковими результатами закордонних дослідників. Відсутність опису в РПНД конкретних методів, які застосовуються при викладанні за відповідною ОК, що обмежує інформативність цього документа. Відсутність в РПНД та силабусах чітких критеріїв для кожної градації оцінки за види робіт, що може бути джерелом потенційного конфлікту інтересів при проведенні процедур оцінювання здобувачів. Рекомендації. Доцільно щорічно проводити перегляд та оновлення переліку рекомендованої літератури за рахунок включення власних навчально-методичних розробок, актуальних інформаційних онлайн-джерел, публікацій іноземною мовою, у тому числі в періодичних виданнях. Необхідно організувати та стимулювати більш активне залучення здобувачів до участі у наукових заходах, що проходять за кордоном, що сприятиме їх інтеграції до міжнародного наукового простору. Рекомендується доповнити РПНД та силабуси описом методів викладання, залучати здобувачів до обговорення на методичних семінарах технологій навчання, які використовуються в навчальній діяльності. Необхідно передбачити в РПНД та силабусах конкретизацію критеріїв оцінювання при визначенні оцінки за кожною можливою градацією, що сприятиме об'єктивності та прозорості оцінювання.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Аналіз діяльності ВНАУ за характеристиками, що мають відношення до даного критерію, в частині реалізації освітнього процесу за ОНП «Економіка» дозволяє зробити висновок, що загалом має місце відповідність такої діяльності за підкритеріями даного критерію. Мають місце позитивні практики у використанні інноваційних методів навчання, сприяння участі здобувачів у програмах академічної мобільності, поєднання здобувачами навчання і досліджень через публікаційну діяльність, участь у ініціативних науково-дослідних проєктах. Результати опитування здобувачів за даною ОНП показують їх задоволеність організацією освітнього процесу за складовими, що мають відношення до даного критерія. Наведені слабкі сторони не є суттєвими та не здійснюють істотного впливу на якість освітнього процесу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Навчальний процес у ВНАУ забезпечується нормативно-правовими документами України, стандартами вищої освіти та внутрішньо-університетськими документами. Запроваджена Європейська кредитно-трансферна система організації освітнього процесу, що регламентується наступними документами ВНАУ: Положення про організацію освітнього процесу у ВНАУ (<https://is.gd/bASgR8>); Положення про дистанційну форму навчання у ВНАУ, що застосовується під час карантинних періодів у очному навчальному процесі (<https://is.gd/RZCoU7>); Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ВНАУ (<https://is.gd/o7Vvg7>); Зміни до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ВНАУ (<https://is.gd/vJ2uPY>); Положення про порядок створення та організацію роботи ДЕК у ВНАУ (<https://is.gd/h1jJVf>); Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня ДФ у ВНАУ (<https://is.gd/9apROJ>); Програма та методичні рекомендації до проходження педагогічної практики (<https://is.gd/r3H9GP>); Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня ДФ в аспірантурі (поза аспірантурою) та ДН в докторантурі ВНАУ (<https://is.gd/zE9k6C>); Положення про порядок захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії в разових спеціалізованих радах ВНАУ (<https://is.gd/kn2puM>) та іншими документами, що розміщені на сторінці сайту ЗВО – Публічна інформація (<https://is.gd/5GOYXS>). Навчальний процес здійснюється згідно з затвердженим графіком, відповідно до якого були проведені поточні атестації, залікова та заліково-екзаменаційна сесії: інформація про контрольні заходи наводиться в ЕСУ Сократ та на дошках оголошень ЗВО і доступна кожному здобувачу ВО, що вони підтвердили на зустрічах із ЕГ. Наприклад, у 2020 році заліково-екзаменаційні сесії тривали у періоди: з 18 травня по 05 червня 2020 року у дистанційному режимі та з 23 листопада по 11 грудня 2020 року очно. Згідно графіку навчального процесу у 2020 році успішно пройшла атестація аспірантів і докторантів у періоди: з 08 червня по 19 червня 2020 року та з 14 грудня по 25 грудня 2020 року (<https://is.gd/vtoSYZ>). Із навчально-методичним забезпеченням ОНП можна ознайомитися на Сторінці аспіранта (<https://is.gd/qjrNr2>), де зазначаються силабуси та робочі програми, педагогічна практика тощо. У цих документах зазначаються загальні критерії оцінювання та система контролю освітніх компонент без алгоритму впливу кожної структурної складової одиниці виконання навчального плану. Але позитивною практикою є, що вже четвертий рік поспіль відділ аспірантури і докторантури перейшов на електронну систему оцінювання знань внутрішньою системою ЕСУ Сократ, яка є прозорою та доступною. Здобувачі ВО та НПП підтвердили на зустрічах із ЕГ, що вони знають процедуру, методологію, систему контролю, оцінювання та процедури апеляції з кожної навчальної дисципліни (висвітлюється на початку викладання дисципліни). Щороку проводиться опитування та анкетування аспірантів щодо освітнього процесу.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт для третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній. Здобувач ВО зобов'язаний виконати всі вимоги ОНП 051 «Економіка» за період навчання аспірантурі (протягом чотирьох років). Порядок оцінювання знань аспірантів із дисциплін ґрунтується на основних принципах і засадах системи контролю якості знань визначених Європейською системою залікових кредитів. Дана система передбачає організацію поточного та підсумкового контролю знань. РПНД циклу загальної та професійної підготовки (формою підсумкового контролю яких є залік або іспит) здобувачів ВО ступеня ДФ включають такі види підсумкового контролю, як захист індивідуального завдання (реферат, есе), яке забезпечує інтегроване оцінювання та повну діагностику рівня оволодіння навчальним матеріалом за дисципліною загалом (як приклад, <https://is.gd/bbkQUf> (стор. 10-11), <https://is.gd/07Vvg7>). Хоча ЕГ група виявила, при спілкуванні зі здобувачами та демонстрації ЕСУ «Сократ», значний відсоток тестових завдань для аспірантів у системі. Формою підсумкового контролю за виконанням здобувачем ВО індивідуального плану роботи є атестація – звітування про фактичний стан виконання запланованих в індивідуальному плані роботи показників освітньої та наукової діяльності аспіранта. Атестація аспірантів ВО проводиться на засіданні кафедри, за якою вони закріплені, та засіданні вченої ради факультету. Атестація відбувається щороку згідно з розпорядженням ректора, період якої встановлюється графіком навчального процесу (<https://is.gd/zEgk6C>, стор. 23-24). Під час проведення атестації на засіданні кафедри (вченої ради факультету) аспірант робить доповідь і мультимедійну презентацію про фактичні результати освітньої та наукової складової індивідуального плану роботи, які заносяться до протоколу відповідного засідання та до індивідуального плану роботи здобувача. Кінцевим результатом навчання (підсумкова атестація) є захист дисертаційної наукової роботи у встановлений строк. Державна атестація здобувачів ступеня ДФ здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою ЗВО або іншого закладу вищої освіти (наукової установи) на підставі публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації. Стан готовності дисертації здобувача ВО ступеня ДФ до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників), або рішенням уповноваженого вченою радою структурного підрозділу ВНАУ. Потім її стан готовності здобувача ВО ступеня доктора філософії до захисту визначається за результатами попередньої експертизи дисертації, яка завершується фаховим семінаром і наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації рецензентами (<https://is.gd/zEgk6C>). Публічний захист дисертації проводиться на засіданні разової спеціалізованої вченої ради. Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також, за бажанням, присутні на засіданні (<https://is.gd/kn2puM>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Сайт ВНАУ містить положення, які регламентують правила проведення контрольних заходів: Положення про організацію освітнього процесу у ВНАУ (<https://is.gd/bASgR8>); Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ВНАУ (<https://is.gd/07Vvg7>); Зміни до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ВНАУ (<https://is.gd/vJ2uPY>) та інші (<https://is.gd/5GOYXS>). Під час акредитаційної експертизи ОНП «Економіка» ЕГ з'ясувала, що здобувачі мають змогу отримувати інформацію про правила проведення контрольних заходів за допомогою ресурсу ЕСУ Сократ, РПНД, розміщених на сайті ЗВО (Сторінка аспіранта, Силабуси та робочі програми дисциплін (<https://is.gd/qjrNr2>)), а також повідомлення в усній формі на початку вивчення дисципліни лектором; однак, інформація містить загальний характер критеріїв оцінювання без алгоритму впливу кожної складової навчального процесу. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів у ВНАУ відбувається наступним чином: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та письмовий контроль: контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді); рубіжний контроль (контрольна робота у письмовій формі) – 20 балів; підсумковий контроль, (залік в усній або тестовій формі) – 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо аспірант протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролю набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до іспиту (заліку) не допускається (як приклад, <https://is.gd/D1J8Xo>). Обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контролю є виконання аспірантом підсумкової контрольної роботи. Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента (<https://is.gd/D1J8Xo>). Контрольні заходи відбуваються у межах компетентностей викладачів і їх дисциплін. Також існує процедура оскарження та апеляції у разі конфліктної ситуації щодо критеріїв оцінювання здобувачів (Порядок розгляду скарг студентів, аспірантів та докторантів ВНАУ (<https://is.gd/fM71li>)); Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції у ВНАУ (<https://is.gd/I2ifYk>), Антикорупційна програма ВНАУ (<https://is.gd/oLHgJn>), Права та обов'язки учасників освітнього процесу ВНАУ відповідно до закону України «Про вищу освіту» (<https://is.gd/KX5NgS>), п.5.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ (стор.23, <https://is.gd/LEghWG>)). Конфліктних ситуацій, апеляцій і оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів за час існування ОНП «Економіка» не було, що мало підтвердження під час зустрічей з учасниками освітнього процесу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ВНАУ в освітньо-науковому середовищі забезпечує академічну доброчесність, яка контролюється наступними документами: Положення про академічну доброчесність у ВНАУ (<https://is.gd/7RDiY>); Наказ про забезпечення дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами вищої освіти університету (<https://is.gd/mrHwGC>) (де зазначена Декларація про академічну доброчесність, яку підписують здобувачі ЗВО); Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ВНАУ (<https://is.gd/R5U6AA>). Академічна доброчесність популяризується в ВНАУ через постійну роз'яснювальну роботу під час проведення занять та виконання досліджень, висвітлення на сайті університету нормативно-правових актів, що стосуються академічної доброчесності (<https://vsau.org/novini/novini-vnau/zustrich-zi-studentskim-aktivom>, <https://is.gd/5GOYXS>). Експертною групою з'ясовано, що всі праці НПП і здобувачів ВО проходять процедуру перевірки на плагіат і рецензування через комп'ютерну програму AntiPlagiarism.NET і визначається унікальність робіт. Процедура перевірки – чітка, прозора та зрозуміла для всіх учасників освітнього процесу (blob:<https://office.naqa.gov.ua/47aa747c-52a8-4c5b-863f-dc518ffcf62>). За дотриманням академічної доброчесності та використання академічного плагіату у всіх індивідуальних завданнях здобувачів ВО та наукових працях НПП слідує відділ моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності (<https://is.gd/o4T4Nu>, розділ Навчально-науковий центр) і він систематично проводить цю перевірку. Рівень запозичень у наукових працях та освітньому процесі ОНП «Економіка» знаходиться в допустимих межах, випадків плагіату – не виявлено. На запит ЕГ було надано зразки документів, що підтверджують відповідний (достатній) рівень оригінальності (унікальності) робіт. У ВНАУ є випадки плагіату на інших рівнях освіти, зокрема у відокремленому структурному підрозділі Чернятинському коледжі ВНАУ, де у 2017 році в перевірених дипломних роботах студентів був виявлений плагіат (<https://is.gd/rdPNNv>); 24.11.2020 року на засіданні Вченої ради ВНАУ розглядалося питання про виявлений плагіат у дипломних роботах випускників ВНАУ про що доповідала проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Ірина Гунько, яка зазначила, що перевірка на антиплагіат дипломних робіт студентів-магістрів денної та заочної форми навчання виявила перевищення допустимих норм у студентів, керівниками дипломних робіт яких є науково-педагогічні працівники Видмиш А.А., Севостьянов І.В., Швець Л.В., Анісімов В.Ф., Чудак Р. А., Козаченко А.Ю., Паламарчук І.І., яким оголосили догани (<https://is.gd/y4eVYE>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання заздалегідь оприлюднюються в нормативних документах ВНАУ, також вони дублюються в системі ЕСУ Сократ та завчасно повідомляються здобувачам. У ЗВО пропагується й дотримується академічна доброчесність на всіх етапах освітнього процесу усіма задіяними в навчанні. Позитивною практикою є запровадження електронної системи оцінювання знань внутрішньою системою ЕСУ «Сократ», яка є прозорою та доступною для всіх учасників освітнього процесу (здобувачам, НПП, структурним підрозділам ВНАУ). Адміністрація ВНАУ намагається вбезпечити всіх учасників освітнього процесу від використання плагіату через виховання та інші методи впливу. Систематичний підхід відділу моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності в запровадженні академічної та корпоративної етики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Узагальнений характер критеріїв оцінювання без алгоритму та матриці впливу кожної складової освітньо-наукового процесу в загальній оцінці знань здобувача ВО. Ускладнений пошук інформації на офіційному сайті ВНАУ для зовнішніх стейкхолдерів. Рекомендації. Необхідно запровадити більш прозору систему оцінювання якості знань здобувачів ВО, щоб вона не містила загальний характер: створити алгоритми впливу кожної складової освітнього процесу (навчальної дисципліни), де кожна складова буде диференційована за показниками знань здобувачів ВО. ЕГ рекомендує спростити візуалізацію сайту, щоб він був добре зрозумілим для всіх груп стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Після аналізу інформації щодо форм контрольних заходів та правил їх проведення, критеріїв оцінювання здобувачів та дотримання академічної доброчесності на ОНП «Економіка» ЕГ з'ясовано, що ОНП загалом відповідає критерію 5 із недоліками за підкритеріями 5.1 та 5.4 (зазначаються загальні критерії оцінювання та система контролю освітніх компонент без алгоритму впливу кожної структурної складової одиниці виконання навчального плану), що не є критичними в проведенні освітнього процесу на ОНП «Економіка».

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Добір викладачів на заміщення вакантних посад регулює «Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Вінницького національного аграрного університету та укладання з ними трудових договорів (контрактів)» <https://is.gd/8lnGCZ>. Даний документ визначає умови та особливості проведення конкурсного відбору, зокрема, вимоги до професійної та академічної кваліфікації претендентів, терміни подачі заяв та проведення всіх етапів конкурсу, адресу подання документів та контактні телефони відповідальних осіб (п.1.10, 1.15, 1.16). Зокрема, зазначається, що окрім інших документів «претенденти на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників подають до відділу кадрів університету ... повний пакет лекцій по дисциплінах, у тому числі у вигляді презентацій, матеріали практичних і лабораторних занять, наукове керівництво та захист дисертантів, звіт про відкрите заняття...», що свідчить про урахування спроможності викладачів забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Така інформація була підтверджена в ході фокус-груп з академічним персоналом та представниками структурних підрозділів, на якій була присутня начальниця відділу кадрів. Аналіз таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів» відомостей про самооцінювання та портфоліо наукових керівників (консультантів) аспірантів (докторантів) <https://is.gd/c4SGMr> і портфоліо здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://is.gd/e3nTjH> дозволяє зробити такі висновки. Кількість викладачів, що працюють на ОНП «Економіка» становить 20 осіб. Всі особи мають науковий ступінь доктора наук (12 осіб, 60%) або кандидата наук (8 осіб, 40%). Атестат професора мають 10 осіб (50%), атестат доцента – 10 осіб (50%). Осіб жіночої статі - 13 (65%), чоловічої статі – 7 (35%). Осіб пенсійного віку – 6 (30%). Навчальний процес забезпечують 11 осіб, з них докторів наук – 6 (55%), професорів – 4 особи (36%), кандидатів наук – 5 (45%), доцентів 7 осіб (64%). Осіб жіночої статі – 6 (55%), чоловічої статі – 5 (45%). Осіб пенсійного віку – 5 (45%). Наукове керівництво здобувачами здійснюють 13 осіб, з них докторів наук, професорів – 8 осіб (62%), кандидатів наук, доцентів – 5 осіб (38%). Осіб жіночої статі – 10 (77%), чоловічої статі – 3 (23%). Осіб пенсійного віку – 2 (15%). Чотири особи забезпечують і навчальний процес, і керівництво здобувачами. Аналіз таблиці 2 ВСО та відомостей, наданих гарантом ОНП на запит ЕГ дозволяє зробити висновок, що всі викладачі, задіяні в реалізації ОНП, мають необхідний рівень професійної та академічної кваліфікації, який дозволяє їм фахово викладати відповідні навчальні дисципліни. Це підтверджується наявністю відповідного наукового ступеня кандидата або доктора наук, вченого звання доцента або професора; науковими та навчально-методичними публікаціями, що відповідають тематиці закріплених ОК за кожним викладачем. Всі особи впродовж останніх 5 років пройшли підвищення кваліфікації.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Серед документів, які подаються на конкурс претендентами на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, є документи, що підтверджують підвищення кваліфікації, копії дипломів про повну вищу освіту, наукові ступені, вчені звання. Також претенденти представляють перелік наукових праць у фахових виданнях за останні три роки, монографії, посібники, підручники з грифом МОН або Вченої ради університету, патенти, тези доповідей на конференціях (п. 1.16. «Порядку проведення конкурсного відбору...» <https://is.gd/8lnGCZ>). На думку ЕГ, ці документи можуть слугувати підтвердженням необхідного рівня професіоналізму претендента для успішної реалізації ОНП. Важливість урахування публікаційної активності при конкурсному відборі була відзначена учасниками фокус-групи з академічним персоналом. Відповідно до п.1.25 «Порядку проведення конкурсного відбору...», «для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента керівництво кафедри доручає йому попередньо прочитати пробні лекції, провести практичні заняття в присутності науково-педагогічних (педагогічних) працівників університету. Тематика і обсяг пробних лекцій та практичних занять затверджуються кафедрою відповідно до вимог навчальної програми з відповідного курсу». Конкурсна комісія має право отримати від претендентів на заміщення вакантних посад додаткові підтвердження їх професійної діяльності (п.1.27). На думку ЕГ, наведені в «Порядку проведення конкурсного відбору...» положення є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних обмежень, а саме процедура конкурсного відбору є прозорою та об'єктивною і дозволяє забезпечити відбір викладачів з високим рівнем професіоналізму для забезпечення належної якості освітнього процесу, досягнення запланованих цілей та програмних результатів навчання ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В університеті існує практика залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Зокрема, такі особи залучаються до процедур перегляду змісту ОНП, зокрема, в частині надання пропозицій щодо зміни/перегляду змісту освітніх компонентів. Співпраця з роботодавцями відбувається в рамках участі в спільних засіданнях кафедр, круглих столах, наукових конференціях. В ході інтерв'ювання роботодавців ця інформація була підтверджена запрошеними на зустріч представниками інституту продовольчих ресурсів НААН України, Департаментом агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької ОДА, регіонального відділення Фонду державного майна України по Вінницькій області, Іллінецької міськради Вінницької області, ТОВ «Органік-Д». Разом з тим потрібно відзначити, що основним роботодавцем є сам університет, переважна більшість випускників аспірантури, у тому числі за спеціальністю «Економіка», працевлаштована саме тут. Серед позитивних практик ЕГ відзначає функціонування у ВНАУ Ради стейкхолдерів ОНП «Економіка» до складу якої входять як вітчизняні, так і закордонні стейкхолдери, у тому числі і роботодавці. Діяльність Ради підтверджена протоколами засідань, наданих гарантом на запит ЕГ (відповідь на п.8 запиту). Також роботодавці сприяють апробації результатів наукових досліджень здобувачів та здійснення впровадження таких результатів у виробництво (протокол №3 засідання Ради стейкхолдерів, наданий на запит ЕГ).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Поряд зі штатними працівниками, до проведення аудиторних занять при реалізації освітнього процесу за ОНП «Економіка» долучаються роботодавці, професіонали-практики, експерти в галузі економіки. Згідно з інформацією, наданою гарантом ОНП на запит ЕГ, підтверджуваними фактами є виступи першого заступника Міністра освіти і науки України (2018 р.) В.В. Ковтунця, 30 березня 2018 р.; академіка НААН України В.М. Литвина 30 березня 2018 р.; першого заступника голови Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України (2018 р.) О. В. Співаковського, 6 листопада 2018 р.; заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, народного депутата України (2018 р.) , д.е.н. Кириленка І. Г. 1 червня 2018 р.. Також продовж 2019/2020 н.р. та 2020/2021 н.р. до проведення аудиторних занять залучалися: Браніцький Ю. Ю., к.с.-г.н., директор Уладово-Люлинецької ДСС Інституту біоенергетичних культур та цукрових буряків НААН України (ОК: Прикладна інноваційна економіка 25.11.2020 р. Тема: Державне регулювання інноваційної діяльності); Каленич П. Є. директор СТОВ Агрофірма «Ольгопіль» (ОК: Екологічна економіка 20.10.2020 р. Тема: Причини і шляхи вирішення еколого-економічних проблем); Дідик А. П., директор ФГ «Врожайне». (ОК: Прикладна інноваційна економіка 03.12.2019 р. Тема: Оновлення техніко-технологічної бази підприємства та продукції); Шарко М. С., директор ТОВ «Великокісницьке» (ОК: Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки 24.04.2019 р. Тема: Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України); Петренко С. М., директор ПСП Агрофірма «Нападівське» (ОК: Національна економіка в умовах глобальних інституціональних 5 семестр трансформації 27.11.2020 р. Тема: Глобальний контекст розвитку української економіки. Інформація надана на запит ЕГ (відповідь на п. 10 запиту). Інформація була підтверджена в ході зустрічі з академічним персоналом. При цьому ЕГ констатує, що при реалізації ОНП «Економіка» на даний час відсутня практика залучення іноземних викладачів, професіоналів-практиків, експертів у галузі економіки до проведення аудиторних занять, керівництва практичною підготовкою та дисертаційними роботами здобувачів. Це обмежує процеси інтеграції учасників освітнього процесу ВНАУ до світової наукової спільноти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Університет сприяє професійному розвитку викладачів, зокрема, через систему підвищення кваліфікації, що закріплено в документі «Права та обов'язки учасників освітнього процесу Вінницького національного аграрного університету» <https://is.gd/11nuED>. Порядок та організаційні питання підвищення кваліфікації регулюються документом «Положення про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних, науково-педагогічних працівників ВНАУ» <https://is.gd/Kfrjlq>. Аналіз таблиці 2 Відомостей СО та інформації, наданої на запит ЕГ, підтверджує, що всі викладачі, задіяні до реалізації ОНП «Економіка», пройшли підвищення кваліфікації впродовж останніх п'яти років, що дозволяє їм реально підвищити якість викладання за відповідними ОК. Зокрема, проф. Гарбар Ж.В. пройшла стажування на тему «Інноваційне забезпечення розвитку харчової промисловості України», що відповідає закріпленій за нею ОК «Прикладна інноваційна економіка». Проф. Калетник Г.М. та доц. Логоша Р.В. пройшли стажування у Навчально-науково-виробничому комплексі «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум» з набуття науково-професійного досвіду формування інноваційного змісту підготовки фахівців з урахуванням досягнень науки, техніки і технології та впровадження результатів науково-дослідної роботи у виробництво. Також професійний розвиток НПП забезпечується через їх участь у наукових конференціях, вільний доступ з приміщення ВНАУ до текстів публікацій у наукометричних базах даних Scopus та WoS. На думку ЕГ, це сприяє проведенню ефективних наукових досліджень, їх оприлюдненню і поширенню. ЕГ оцінює позитивним наявність дієвого механізму преміювання за професійні досягнення, пов'язані з науковою діяльністю, зокрема, захист дисертації; керівництво здобувачем, який захистив дисертацію; публікацію статей, які проіндексовані в наукометричних базах Scopus та WoS. Механізм преміювання відомий всім зацікавленим сторонам і чітко визначений у «Положенні про преміювання та матеріальне стимулювання» <https://is.gd/LSHZ1f>. Наведена інформація підтвердилась в ході фокус-груп з керівництвом університету, академічним персоналом, представниками структурних підрозділів. Також встановлено, що серед викладачів, запрошених на зустріч з академічним персоналом, є такі, хто отримував премії за результатами своїх наукових досягнень. В університеті запроваджена система рейтингового оцінювання викладачів за результатами всіх видів діяльності, яка регулюється

«Положенням про щорічне рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників ВНАУ» <https://is.gd/ggI5Ki>. На результат такого оцінювання також істотний вплив здійснюють показники професійної активності. За результатами оцінювання передбачені різні види заохочень (отримання почесного звання «Гордість ВНАУ», продовження терміну дії контракту, подання до нагород, одноразова грошова винагорода). Це, на думку ЕГ, стимулює високопродуктивну діяльність НПП як у професійній, так і викладацькій діяльності.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Університет приділяє належну увагу розвитку викладацької майстерності викладачів. За інформацією, отриманою в результаті фокус-групи з академічним персоналом, це здійснюється через участь викладачів у науково-методичних семінарах, на яких обговорюються передові методи навчання, їх ефективність та доцільність застосування в конкретних ситуаціях. Інформація також підтверджується тим фактом, що з 19 по 23 квітня 2021 р. відбулись заняття в рамках навчально-методичного семінару «Інноваційні методики викладання лекційних курсів та формування презентаційних матеріалів» <https://is.gd/VVAvxx>. Розвиток викладацької майстерності забезпечується відповідним стажуванням НПП. Зокрема, доц. Потапова Н.А. пройшла стажування на тему «Організація та методика викладання дисциплін професійної підготовки». Доц. Холодова О.О. пройшла стажування на тему "Удосконалення шляхом стажування по методиках педагогічної майстерності викладання дисциплін "Психологія" та "Юридична психологія" і організація навчального процесу за дистанційною формою навчання". Доц. Кравець Р.А. пройшов міжнародне стажування в Краківському економічному університеті за темою «Новітні та інноваційні методи викладання». Також в університеті запроваджена система проведення відкритих занять, в ході яких демонструється передовий досвід викладання та викладацька майстерність НПП. Дана інформація також була підтверджена в ході інтерв'ювання представників академічного персоналу. Стимулювання викладацької майстерності НПП здійснюється через запроваджену у ВНАУ систему рейтингового оцінювання, яка передбачає різні види матеріальних та нематеріальних заохочень (описані у п. 6.5 даного звіту). Зокрема, на загальний рейтинг впливають такі показники, як взаємовідвідування відкритих занять з обов'язковим написанням відгуку; розробка дистанційного навчального курсу з створенням відео занять (Zoom, Big Blue Button, Moodle); розробка мультимедійних презентацій. Політика стимулювання регулюється «Положенням про преміювання та матеріальне стимулювання» <https://is.gd/LSHZ1f>. Зокрема, в п. 1.2. зазначено, що «положення розроблено з метою стимулювання працівників університету до активної творчої праці, ... впровадження ... передового досвіду у навчальний і науковий процес...». Відповідно до п. 2.7. даного Положення, підставами для преміювання науково-педагогічних працівників є «виявлена ініціатива у впровадженні нових форм навчального процесу»; «освоєння нових видів науково-педагогічної діяльності». Відповідно до п. 3.1.5 Положення, за читання навчальних дисциплін іноземною мовою встановлюється доплата в розмірі до 30% посадового окладу; а відповідно до п. 4.1, працівникам встановлюється надбавка дів 10% до 25% за знання та використання в роботі іноземної мови (крім осіб, для яких вимогами для зайняття посади передбачено знання іноземної мови). На думку ЕГ, наведені факти підтверджують, що університет сприяє та стимулює розвиток викладацької майстерності науково-педагогічних працівників.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Урахування при проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад НПП наявності у претендентів розробленого навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів, які вони будуть забезпечувати; публікаційної активності щодо оприлюднення результатів наукових досліджень, що сприяє добору викладачів з необхідним рівнем професіоналізму для успішної реалізації ОНП. Залучення професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять, що сприяє фаховій практичній підготовці здобувачів та якості результатів наукових досліджень. Наявність дієвої системи матеріального стимулювання наукової діяльності учасників освітнього процесу, що сприяє підвищенню якості та результативності такої діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

На даний час відсутні прецеденти залучення іноземних викладачів, професіоналів-практиків, експертів у галузі економіки до проведення аудиторних занять, керівництва дисертаційними роботами здобувачів, що стримує інтеграцію учасників освітнього процесу ВНАУ до світової наукової та академічної спільноти. Рекомендації. З метою підвищення якості підготовки здобувачів, ознайомлення їх з передовим закордонним досвідом та сприяння інтеграції до міжнародної наукової та академічної спільноти, доцільним є запровадження читання лекцій іноземними викладачами, а також залучення їх до керівництва дисертаційними роботами (в рамках укладених угод про міжнародне співробітництво).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

На думку ЕГ, має місце відповідність освітньої діяльності за ОНП підкритеріям критерію 6. Добір викладачів для успішної реалізації ОНП здійснюється з урахуванням їх професійної та академічної кваліфікації, наукової активності, спроможності забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Має місце залучення роботодавців до проведення аудиторних занять, однак на даний час воно має епізодичний характер. В університеті сформована та успішно реалізована система матеріального та нематеріального заохочення НПП до розвитку професійної кваліфікації та викладацької майстерності. При цьому ЕГ констатує, що інноваційні результати та передові практики в реалізації освітнього процесу не спостерігаються.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ВНАУ створений в 1978 році (за ін. даними – 1982 р. (<https://is.gd/wNCyfG>, <https://is.gd/7R6JqI>)), коли була заснована Регіональна школа сільського господарства (<https://is.gd/4K4UKT>, <https://is.gd/lMsesP>). ВНАУ має розвинуту структуру (<https://is.gd/wNCyfG>, <https://is.gd/45rhnK>, <https://is.gd/Fm2lEQ>): шість факультетів – агрономії та лісівництва, економіки та підприємництва, обліку та аудиту, менеджменту та права, інженерно-технологічний, технології виробництва і переробки продукції тваринництва та ветеринарії; 32 кафедри, що забезпечують 24 спеціальності; відділ аспірантури, докторантури, інститут післядипломної освіти та консультативно-інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників; наукова бібліотека (<https://is.gd/zSukHw>), 6 читальних залів, 6 відокремлених структурних підрозділи – Верхівський аграрний фаховий коледж ВНАУ, Ладжинський фаховий коледж ВНАУ, Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ, Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну ВНАУ, Технологічно-промисловий фаховий коледж ВНАУ, Чернятинський фаховий коледж (<https://is.gd/mumZiV>); Науково-дослідне господарство «Агрономічне» (1160,22 га, з яких 287 га – для ведення систем органічного землеробства), Ботанічний сад «Поділля» (понад 70 га, <https://is.gd/OP9mWv>), машинно-технологічна станція «Модуль», 6 навчальних корпусів, у яких розміщені 98 лекційних і 197 лабораторно-практичних аудиторій і 22 комп'ютерні класи, власна автономна котельня тощо. На території ЗВО розміщено 4 гуртожитки загальною житловою площею 17771,1 м² на 1526 місць (<https://is.gd/VjZypZ>, <https://is.gd/yLx4k3>). На базі ЗВО створено ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум» (<https://is.gd/of6cMh>), який сприяє досягненню запланованих цілей і ПРН. Діють 57 лабораторій. ОНП реалізується в 4 корпусах ЗВО, в 10 лекційних залах, 11 аудиторіях для практичних занять і 7 комп'ютерних класах; забезпечується двома профільними лабораторіями – Лабораторія маркетингових досліджень, Віртуальна бухгалтерія (<https://is.gd/5LPET6>, стор. 112). ЕГ з'ясувала, що ОНП забезпечена науково-методичними розробками, посібниками, підручниками та іншими інформаційними ресурсами необхідними для реалізації ОНП. НПП і здобувачі ВО мають вільний доступ до баз WoS, Scopus. Академічний персонал, адміністрація та здобувачі мають вільний доступ до інфраструктури ЗВО, інформаційних і бібліотечних ресурсів у межах своїх повноважень необхідних для освітнього процесу (сайт бібліотеки ВНАУ – <http://agrolib.blogspot.com>, <https://is.gd/i2PxES>, <https://is.gd/62ohbu>). Фонд бібліотеки нараховує 224435 примірники, 49107 назви. Крім того, запроваджено АСУ "Софія" задля підтримки всіх учасників освітнього процесу. Щорічно бібліотека обслуговує понад 18 тисяч користувачів, реалізує можливості використання бібліотечних фондів за допомогою МБА (Міжбібліотечного абонементу) (<https://is.gd/zSukHw>). Вищенаведену інформацію підтвердили всі стейкхолдери та онлайн огляд матеріально-технічної бази.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами онлайн зустрічей із різними групами стейкхолдерів, ЕГ вияснила, що ВНАУ забезпечує безкоштовний доступ НПП і здобувачів ВО до інфраструктури ЗВО та ресурсів, які необхідні для освітнього процесу та проведення їх наукової діяльності в межах ОНП Економіка: доступ до бібліотеки, лабораторій, комп'ютерів, Wi-Fi та іншого матеріально-технічного забезпечення ЗВО (АЕСУ Сократ, ЕСУ Сократ (<http://socrates.vsau.org/index.php/ua/>), АБС Софія (<http://socrates.vsau.org/bo6093/library/sofia.php>)), структурних підрозділів університету. Бібліотечні фонди університету забезпечені фаховою навчально-методичною літературою та сучасними періодичними виданнями (вебсайт бібліотеки: <http://agrolib.blogspot.com>; електронні ресурси бібліотеки – <http://socrates.vsau.org/bo6093/library/sofia.php>, <https://is.gd/IVymvC>, <https://is.gd/l5qBYu>, <https://is.gd/WtH7B5>). ЗВО має власний репозитарій (<http://socrates.vsau.org/repository/index.php?lang=>). Бібліотека надає здобувачам ВО та НПП безоплатний доступ до ресурсів баз даних Scopus та Web of Science, Open Ukrainian Citation Index, РІНЦ, Science Direct, міжнародних інформаційних ресурсів тощо. Здебільшого інформація та ресурси мають закритий характер – інформація доступна тільки зареєстрованим і ідентифікованим особам (здобувачам, НПП тощо), що ускладнює доступ до неї зовнішнім стейкхолдерам. Згідно Стратегії ВНАУ 2020-2025 рр.

(<https://is.gd/sITK1P>) планується подальше поліпшення матеріально-технічного стану ЗВО, забезпечення фінансової стійкості університету тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ВНАУ створив безпечне освітнє та виробниче середовище для здобувачів ВО та НПП, що забезпечується дотриманням норм техніки безпеки та санітарно-гігієнічних норм, проведенням інструктажів із техніки безпеки та охорони праці, що забезпечується кафедрою Загальнотехнічних дисциплін та охорони праці (<https://is.gd/dQMQAh>, <https://is.gd/rG776l>). Перевірку знань з питань охорони праці проводить комісія Управління Держпраці у Вінницькій області та представники ВНАУ (<https://is.gd/rG776l>, <https://is.gd/eXHYok>). Проводиться виховна робота (<https://vsau.org/vixovna-robota>, <https://is.gd/EelHEe>). У гуртожитку №2 розміщена дирекція студмістечка, практичний психолог, тренажерна зала та буфет. У всіх гуртожитках проведено локальну комп'ютерну мережу з можливістю доступу до Інтернету (<https://is.gd/VjZypZ>). У ЗВО є посади практичного психолога – Кравченко Тетяна Миколаївна та соціального педагога – Дзюба Ірина Геннадіївна, де здобувачі можуть обговорити свої проблеми та потреби; хоча їх персональні контакти не зазначені на офіційному сайті. ВНАУ має потужну базу для відпочинку, дозвілля та розвитку спортивних досягнень (<https://is.gd/xm3MZV>, <https://is.gd/04T4Nu>). Згідно обласної Програми «Оздоровлення і відпочинок» члени профспілки ВНАУ мають можливість отримати санаторно-курортне оздоровлення в санаторіях «Хмільник» м. Хмільник, «Авангард» м. Немирів, «Збруч» м. Сатанів Хмельницької області, «Карпати» смт. Моршин, базі відпочинку «Вінниця», «Миколаїв» курорту Коблево. Щороку організовуються туристичні подорожі в рамках проекту «Сім чудес Вінниччини»: відвідування історико-культурного заповідника «Буша» Ямпільського району і Свято-Усікновенський Лядівський чоловічий монастир, що у Могилів-Подільському районі Вінниччини; Браїлівський свято-троїцький жіночий монастир і Немирівський палац Потоцьких, Строганових, Щербатових. Здобувачі розвивають свої досягнення у понад 50 спортивних гуртках із тенісу, волейболу, баскетболу, футболу та інше. ЗВО проводить масові виховні та розважальні заходи. Налагоджено співпрацю з обласною філармонією, обласним академічним музично-драматичним театром ім. М. Садовського, спортивним клубом «Максимус», басейном «Маяк» та іншими закладами (<https://is.gd/WyHeof>). ЗВО приймає участь у соціальних грантових програмах (<https://is.gd/fwQObQ>). Здобувачі ЗВО беруть участь у заходах міського, обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів. Студенти ВНАУ є делегатами у Студентській раді Вінниччини (<https://is.gd/SPkUow>). Санітарно-технічний стан будівель і споруд ВНАУ відповідає умовам експлуатації та проведенню навчального, наукового та виробничого процесів (blob:<https://office.naqa.gov.ua/5efa332d-f364-47d5-8b0b-6e3acdf84498>, blob:<https://office.naqa.gov.ua/bba0fc76-7849-4b6d-895c-53b20aa75804>, blob:<https://office.naqa.gov.ua/6d8ca7e5-72be-4896-8ed1-ec237555374>). Усе вищезазначене дозволяє задовольнити потреби й інтереси здобувачів і НПП, що підтвердив і гарант, і інші стейкхолдери.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ВНАУ має достатньо цілісну систему освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів ВО. На сьогодні цілком достатнім є освітня підтримка (завідувачі профільних кафедр, наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, гарант ОНП і інше), організаційна (науково-дослідна частина, лабораторії, відділ євроінтеграції та міжнародної діяльності, відділ аспірантури і докторантури), інформаційна (вебсайт ЗВО (Положення про інформаційний супровід офіційного веб-сайту та сторінок у соціальних мережах ВНАУ, <https://is.gd/Zl2upl>), вільний безкоштовний доступ до Інтернет ресурсів, доступ до баз Web of Science і Scopus, відділ медіа та інформаційних ресурсів, бібліотека (<https://is.gd/fcAkST>)), консультаційна (науково-дослідна частина, відділ аспірантури та докторантури, профільні кафедри), соціальна (студентське самоврядування, наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, профспілкова організація ВНАУ, практичний психолог, соціальний педагог і інше) і регламентується Положенням про освітню, організаційну, інформаційно-просвітницьку, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти у ВНАУ (<https://is.gd/jwif1>). У ЗВО функціонує наукова школа «Аграрна політика, продовольча, енергетична та екологічна безпека України» під керівництвом Григорія Миколайовича Калетніка, до складу якої входять учені, аспіранти та студенти. Набуттю лідерських якостей сприяє «Школа молодого лідера», започаткована президентом університету Григорієм Калетніком, де здобувачі мають можливість знайомитися з відомими особистостями, науковцями, політиками, громадськими діячами, переймати цікавий досвід, виступати з доповідями, робити власні висновки (<https://is.gd/oNuaal>). Здобувачі вже на початку навчання визначаються з майбутнім місцем працевлаштування (головним чином, це сам ВНАУ). Також потенційними роботодавцями університету є: заклади вищої освіти, науково-дослідні та державні установи, Агрохолдинг «Мрія», ТОВ «НІБУЛОН», ПрАТ «Зернопродукт МХП», СТОВ «Кряж і К», ПАТ «Миронівський хлібопродукт», ТОВ «Краєвид Поділля», Акціонерне товариство «Явір – Агросервіс», ТОВ «Аграрна Фрут Лука», СП «Аграрна Фрут Україна», ПСП «Промінь», СВК «Прогрес», СВКП «Колос», ТОВ «Хмільницьке», ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», СП ТОВ «Барлінек», СТОВ АФ «Ольгопіль», ПАТ «Приватбанк» та інші (<https://is.gd/laFmS6>). Важливу роль у психологічній підтримці здобувачів ВО відіграють науковий керівник, психолог і соціальний педагог, що підтвердили фокус групи здобувачів, НПП і гарант. У ЗВО діють «скриньки довіри», що підтвердили здобувачі ВО. Здобувачі ступеня доктора філософії за ОНП Економіка високо оцінюють якість освітніх послуг у ОНП, навчальний процес і науково-дослідну роботу – 85,7-100% респондентів задоволені освітнім процесом (<https://is.gd/pIrk1k>, <https://is.gd/qjrNr2>). Одночасно з цим анкетування здобувачів ВНАУ та його аналіз потребує вдосконалення та більш глибокого вивчення.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ВНАУ сприяє доступності закладу для навчання осіб із особливими потребами (Положення про організацію інклюзивного навчання у ВНАУ, <https://is.gd/lbgs9b>). Із метою створення умов доступності для навчання осіб із особливими освітніми потребами у навчальному корпусі №2 функціонує 2 (два) ліфти. Вхід до навчальних корпусів №1, №2, №3 і приймальної комісії обладнано пандусом. Прилеглі території до споруд і приміщень університету частково облаштовані для потреб маломобільних груп населення, здійснюється педагогічний і психологічний супровід цієї категорії осіб на всіх етапах вступної кампанії та під час навчального-освітнього процесу в університеті. <https://is.gd/RTKfbh>, <https://is.gd/sQFkaZ>. Для забезпечення інклюзивної освіти для здобувачів може використовуватись платформа дистанційного навчання «Conferens.vsau.org» і «Zoom», що містить комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм (<https://is.gd/lbgs9b>). Представники від ВНАУ беруть участь у міжнародному проєкті інклюзивної освіти “Baltic Network for prevention of Early School Leaving “SEE-ME”, у рамках програми Erasmus+ у Швеції (наприклад, проректор із наукової роботи, к.е.н., доцента Гончарук І.В. і помічника ректора, асистента Коломієць Т.В., 21-24.03.2018 <https://is.gd/lcPVLG>). ВНАУ поступово облаштовує та поліпшує свої території, будівлі, споруди та приміщення у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил, у т.ч. для інклюзивного навчання. На ОНП Економіка відсутні особи із особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ВНАУ має Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу у Вінницькому національному аграрному університеті (<https://is.gd/bJFPnD>), де чітко обумовлений порядок дій у разі конфлікту, булінгу (цькування), фізичного насильства, психологічного насильства, економічного насильства, сексуального насильства, кібербулінгу тощо. Також проводиться план заходів Вінницького національного аграрного університету, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) (наприклад, План заходів Вінницького національного аграрного університету, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у 2020-2021 навчальному році, <https://is.gd/kR5SNE>). Додатково вищепераховані дії регламентуються наступними документами ВНАУ: Колективний договір (<https://is.gd/Lg6o85>, <https://is.gd/8jofGm>), Положення про академічну доброчесність у ВНАУ (<https://is.gd/7RDiiY>), Наказ про забезпечення дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами вищої освіти університету (<https://is.gd/7RDiiY>), Положення про етичні норми поведінки учасників освітнього процесу у ВНАУ (<https://is.gd/96ucPC>), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ВНАУ (<https://is.gd/RSU6AA>), Порядок розгляду скарг студентів, аспірантів та докторантів Вінницького національного аграрного університету (<https://is.gd/fM71li>) і іншими законодавчими актами України (<https://is.gd/LUCSzt>). ВНАУ також контролює випадки корупції через Антикорупційну програму ВНАУ (<https://is.gd/oLHgJn>) та процедуру Повідомлення про прояви корупції (<https://is.gd/Wo7OnO>), де зазначається Перелік антикорупційних заходів у діяльності ВНАУ та оцінка корупційних ризиків; протидіє їй через постійний контроль представників ВНАУ. Уповноважена особа за реалізацію Антикорупційної програми Вінницького національного аграрного університету – Суліма Ольга Вячеславівна, начальник юридичного відділу (olgasylima@gmail.com, адреса представника - 21008, м. Вінниця, Сонячна, 3, юридичний відділ) (<https://is.gd/XCh1ss>, <https://is.gd/uGMhcz>). Відділ аспірантури і докторантури працює з ЕСУ ВНЗ «Сократ» та АСУ «Деканат». Викладач при виставленні підсумкової оцінки за іспит керується двома критеріями: результатами поточного контролю та кількістю балів, яку аспірант отримав на іспиті за результатами комп'ютерного тестування. Така система уникає корупційної складової, адже в оцінюванні знань аспірантів задіяна незаангажована електронна система, а не людина (<https://is.gd/DMbXeE>, <https://is.gd/uGMhcz>). Працює практичний психолог і діє «Скринька довіри» (хоча електронний варіант «скриньки» – відсутній), де можна повідомити про факти корупції, сексуальні домагання, дискримінацію та інші факти «зловживань» у ВНАУ. На ОНП «Економіка» не виявлено заяв, скарг щодо дискримінації, різних видів домагань або корупції, що підтвердили усі групи стейкхолдерів і адміністрація закладу.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ОНП «Економіка» має розвинуту матеріально-технічну базу, яка забезпечує необхідні можливості досягати цілей і ПРН здобувачів третього рівня ВО. Діє дистанційне (онлайн) навчання, підтримується інклюзивна освіта. Здобувачі ОНП мають вільний і безкоштовний доступ до бібліотечних, інформаційних і наукових ресурсів ВНАУ. Дискримінація, сексуальні домагання та інші види насилля, за словами здобувачів, НПП і адміністрації ЗВО, на ОНП – відсутні. Заклад рухається в напрямку синергії триади освіта-наука-виробництво. У ВНАУ на ОНП «Економіка» здобувачі мають високий ступінь задоволеності освітнім процесом, взаємовідносинами з науково-педагогічними працівниками випускових кафедр та кафедр, що безпосередньо відповідають за зміст ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недостатній аналіз аргументації пропозицій здобувачів щодо змін освітнього процесу (здобувачі пропонують змінювати перелік ОК і ВК, але при цьому не можуть аргументувати чому вони це роблять). Відсутність окремих вебсторінок практичного психолога та соціального педагога. Слабка комунікація між здобувачами ВО та іншими підрозділами ВНАУ та стейкхолдерами. Відсутність посилення на електронну версію “Скриньки довіри”. Рекомендації. Потребує удосконалення, більш глибокого вивчення та висвітлення на сайті ВНАУ анкетування здобувачів та аналіз їх результатів на ОНП «Економіка». ЗВО необхідно популяризувати інформацію про практичного психолога, соціального педагога; зробити більш відкритими свої інформаційно-навчальні системи (АЕСУ Сократ, ЕСУ Сократ, АБС Софія тощо). Оновлювати інформацію на офіційному сайті.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічна база ВНАУ достатня для реалізації цілей і програмних результатів освітнього процесу на ОНП «Економіка». ЗВО забезпечує вільний і безкоштовний допуск здобувачів вищої освіти та НПП до інфраструктури та філій ВНАУ, інформаційно-медійних ресурсів і мережі інтернет. До освітнього процесу долучаються професіонали-практики, ЗВО створює з ними спільні проекти та підрозділи (наприклад, ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»). Здобувачі задоволені якістю та підтримкою освітнього процесу. Однак, за підкритерієм 7.2, інформація та ресурси, здебільшого мають закритий характер – інформація доступна тільки зареєстрованим і ідентифікованим особам (здобувачам, НПП тощо), що ускладнює доступ до неї зовнішнім стейкхолдерам. Також ЕГ пропонує вдосконалити анкетування здобувачів ВНАУ та його аналіз (підкритерій 7.4) та популяризувати інформацію про практичного психолога та соціального педагога. ОНП «Економіка» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти загалом відповідає Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими за підкритеріями 7.2, 7.4.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості освітніх програм регулюється Положенням про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ (введеного в дію наказом від 30.09.2019) <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-vnutrishniu-systemu.pdf>, Положенням про формування, затвердження та оновлення ОП у ВНАУ (затвердженого наказом від 11.10.2019) <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-opp-.pdf>, Положенням про організацію освітнього процесу у ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-steikholdery.pdf>), Положенням про навчально-науковий центр (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/pro-nnc.pdf>), Положенням про стейкхолдерів ОП ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-steikholdery.pdf>). В ході інтерв'ювання фокус-груп було підтверджено, що з метою модернізації ОНП гарантом і робочою групою проводяться опитування стейкхолдерів, збираються пропозиції всіх зацікавлених сторін. Результати цих опитувань оприлюднені на сайті ВНАУ у вкладці моніторинг якості освіти (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/rozklad-zanyat>). В останій редакції ОНП 2020 на підставі отриманої інформації вносились зміни до переліку ЗСК (ЗК6, СК7) і ПРН (РН8, РН9, РН10, РН11), що затверджено засіданням кафедри за участю стейкхолдерів. Після цього відбулось затвердження ОНП вченими радами факультетів економіки та підприємництва і факультету менеджменту, науково-методичною комісією ВНАУ, науковим товариством студентів аспірантів та молодих вчених ВНАУ. У ВНАУ діє навчально-науковий центр в складі якого створено відділ моніторингу якості освітнього процесу та академічної доброчесності. Цей відділ було створено з метою відстеження, аналізу та розробки методичного забезпечення якісних освітніх послуг і здійснення комплексу заходів щодо підготовки, організації, супроводу та проведення ліцензування й акредитації, напрямів підготовки. Під час зустрічі ЕГ з в.о. завідувача відділу моніторингу якості освітнього процесу Юрчук Н.П. (зустріч 10), вона повідомила, що відділ відповідно до положень контролює організацію моніторингу якості надання освітніх послуг у ВНАУ і займається розробкою та впровадженням заходів щодо підвищення якості освіти і освітньої діяльності, забезпеченням їх відповідності сучасному рівню розвитку освіти, науки, потребам ринку, вимогам Національного агентства з питань якості вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі ЕГ з представниками студентської ради і здобувачами, які навчаються на ОНП, вони переконали, що їх позиція враховується при перегляді ОНП і вдосконаленні процедур забезпечення якості. В.о. голови наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених - Панцерева Г.В. (зустріч 4) розповіла, що рекомендація товариства є обов'язковим етапом погодження ОНП у ВНАУ. Крім того, голова студентської ради Довгань А.О. (зустріч 4) повідомив, що у ВНАУ активно функціонує студентська рада, положення розміщено на сайті (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhennya-pro-studentske-samovryaduvannya.pdf>). Згідно з цим положенням, студентське самоврядування бере участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу. Представники студентського самоврядування є членами Вчених рад факультетів та університету, де вони представляють інтереси здобувачів вищої освіти. За результатами пропозицій наданих здобувачами Костюченко Д.Л., Томашук І.В., Ярославський А.О. та Павлюк М.М. протягом 2018-2019 рр. під час перегляду ОНП у 2019 додано - ВК 1.2 Професійна етика у науковій діяльності, а у 2020 році - ВК 2.2 Методика дистанційного викладання у вищій школі, ВК 2.3 Освітньо-наукові технології у вищій школі, ВК 3.3 Методологія та організація наукових досліджень в економіці з основами. Опитування слухачів PhD програми зі спеціальності 051 Економіка відбувається згідно розпорядження один раз на рік (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/rozpor-pro-opyt-aspir.pdf>). За результати опитувань 77,8 % були залучені до обговорення, розробки та перегляду ОНП, пропозиції 88,9 % були враховані під час формування цілей і визначенні результатів навчання (https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/Rez_oputyvn3.pdf). Це підтверджує дієвість механізму удосконалення ОНП у відповідності до позиції здобувачів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Структуру внутрішньої системи забезпечення якості ОП І ВНАУ в цілому продемонстровано у Звіті ректора університету про діяльність ВНАУ за 2020 рік (<https://is.gd/5LPET6>, стор. 23-28), де чільне місце займають роботодавці (3 рівень – стейкхолдери). Відповідно до інформації отриманої на зустрічах з усіма фокусгрупами основним роботодавцем на сьогодні за ОНП «Економіка» є сам ВНАУ. Як зовнішні, так і внутрішні роботодавці залучаються до розробки та перегляду ОНП на підставі Положення про стейкхолдерів ОП ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhennya-steikholdery.pdf>). Відповідно до цього Положення стейкхолдери рецензують ОП. На сайті ВНАУ у розділі рецензії на ОНП наявні 7 рецензій зовнішніх стейкхолдерів. Процедура залучення роботодавців до обговорення ОНП існує на рівні інституціональної культури ВНАУ. Це мало підтвердження під час зустрічі ЕГ з роботодавцями (зустріч 7). Сичевський М.П. (директор Інституту продовольчих ресурсів НААН) повідомив, що підтримує постійний зв'язок з ОНП під час проведення заходів в межах Всеукраїнського навчально-наукового консорціуму (<https://vsau.org/pro-universitet/nnvk-vseukraiinskij-naukovo-pavchalnij-konsorcium>). Він безпосередньо приймав участь, надавав рецензію і пропозицію щодо введення СК7 до ОНП 2020. Крім того, Кирилюк В.М. (заступниця начальника Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької області), Дмитрик О.В. (перший заступник міського голови Іллінецької міської ради) і Кричковський В.Ю. (керівник ТОВ “Органік-Д”) також повідомили, що здійснювали впровадження наукових досліджень здобувачів ОНП, надавали пропозиції, які були враховані при оновленні ОНП у 2020 році. Інтерв'ювання підтвердило підтримку чинних освітніх компонентів ОП і постійну участь роботодавців в удосконаленні змісту ОП. Представники роботодавців також підтвердили своє бажання розширювати різні форми співпраці з ВНАУ і окремо з ОНП 051 “Економіка”. ЕГ вважає за доцільне рекомендувати проведення окремих опитувань роботодавців, із метою подальшого вдосконалення ОНП і задоволення майбутніх потреб ринку праці.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ВНАУ в межах навчально-наукового центру створено відділ дуальної освіти, практичного навчання та працевлаштування. За допомогою факультетів і кафедр цій підрозділ збирає інформацію і здійснюють моніторинг працевлаштування випускників ОНП. Під час зустрічі 10, Титаренко О.М. (директорка навчально-наукового центру) повідомила що практично всі попередні випускники аспірантури залишилися працювати в ВНАУ. На зустрічах з ЕГ були присутні випускники аспірантури спеціальності “Економіка” (Підвальна О.Г.-2007р., Колеснік Т.В.-2008р., Токарчук Д.М.-2011р., Карпанюк Т.М.-2013р., Пришляк Н.В.-2015р.) і ОНП 051 Економіка (Томашук І.В. - 2020). Всі вони працюють доцентами у ВНАУ. Випускники підтвердили своє прагнення допомагати в удосконаленні ОНП. Вони також зазначили що компетентності, які сформовані протягом навчання дають можливість швидкого та гнучкого реагування на вимоги ринку праці та можливість працювати на відповідних посадах. Випускники зазначили, що ОНП 051 “Економіка” постійно підтримує зв'язки з випускниками та збирає дані щодо їх професійного розвитку і кар'єрного шляху. Але, на жаль на сайті ВНАУ відсутня інформація стосовно кар'єрного шляху випускників ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Для своєчасного реагування на виявлені недоліки у ОНП навчально-науковим центром розпочато проведення опитувань стейкхолдерів (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/opytuvanya-yakosti-osv-diyaln.pdf>). Опитування проводиться один раз на рік. Останнє опитування відбувалось відповідно до розпорядження про опитування за третім освітньо-науковим рівнем ВНАУ <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/rozpor-pro-opyt-aspir.pdf> (з 26 березня до 16 квітня 2021). Результати опитувань розміщені на сайті ВНАУ у вкладці моніторинг якості освіти (за посиланнями: здобувачі https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/Rez_oputyvn5.pdf, <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/rez-oput-zd.pdf>, НПП <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/rez-oput-npp-ekon.pdf>, інші стейкхолдери https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/Rez_oputyvn3.pdf.) і будуть розглядатися на наступних засіданнях Науково-методичних рад факультетів економіки та підприємництва і менеджменту та права. Аналіз результатів останнього опитування, проведений ЕГ, наочно демонструє, що на ОНП присутній зворотній зв'язок із стейкхолдерами, існує можливість своєчасного реагування на пропозиції та виявлені недоліки. ЕГ вважає за необхідне створення зведеної оцінки організації освітньої підготовки і розробки прозорої процедури реагування певними структурними підрозділами ВНАУ (навчально-науковим центром, або відділом моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності) на виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОНП проводиться вперше (первинна акредитація).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості у ВНАУ знаходиться на етапі розвитку та вдосконалення. Вченою радою ВНАУ у 2019 році схвалено Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-vnutrishniu-systemu.pdf>), яке регламентує систему забезпечення якості ВНАУ. Формуванню культури якості сприяє Навчально-науковий центр. Цей структурний підрозділ забезпечує вдосконалення навчального процесу, допомогу в професійній, методичній підготовці професорсько-викладацького складу, координацію діяльності підрозділів ВНАУ з питань організації освітньої діяльності і розвитку ОП (<https://vsau.org/pro-universitet/strukturni-pidrozdili>). Крім того, в межах Навчально-наукового центру створено структурний підрозділ, що безпосередньо відповідає за моніторинг якості вищої освіти - Відділ моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності. Під час спілкування зі здобувачами (зустріч 3), представниками студенського самоврядування (зустріч 4) і роботодавцями та випускниками ОНП (зустріч 7) з'ясувалось, що у ВНАУ приділяється постійна увага удосконаленню ОНП, навчальних планів, переліку і змісту освітніх компонент з урахуванням потреб стейкхолдерів, тенденціям розвитку галузей знань і ринку праці, культивується професіоналізм і творча ініціатива науково-педагогічних працівників, вдосконалюється матеріально-технічна база освітнього процесу. Відбуваються певні позитивні зміни в усвідомленні викладачами, здобувачами, представниками адміністрації університету основних положень та підходів, які притаманні внутрішнім системам забезпечення якості, що відповідають європейським стандартам. Однак, на думку ЕГ треба застосовувати практику незалежних опитувань не тільки для здобувачів і НПП, а і для потенційних роботодавців. Крім того, ЕГ вважає перспективним проведення додаткових заходів для адміністративного персоналу, НПП і здобувачів щодо роз'яснення і популяризації принципів функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ВНАУ створена нормативно-правова база щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Представники академічної спільноти, здобувачі, студентське самоврядування, випускники, роботодавці приймають активну участь в розробленні, погодженні, затвердженні, моніторингу та періодичному оновленні ОНП. В межах навчально-наукового центру створено відділ моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності. ОНП "Економіка" постійно підтримує зв'язки з випускниками та збирає дані щодо їх професійного розвитку і кар'єрного шляху.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Відсутність окремих опитувань роботодавців і зведеної оцінки задоволеності стейкхолдерів ОНП. Обмежена обізнаність певних представників адміністративного персоналу, НПП і здобувачів щодо принципів функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ. Відсутня інформація стосовно кар'єрного шляху випускників ОНП на сайті ВНАУ. Рекомендації. Проводити окремі опитування роботодавців, з метою подальшого вдосконалення ОНП і задоволення майбутніх потреб ринку праці. Запровадити зведене оцінювання організації освітньої підготовки за ОНП. Розробити прозорі процедури реагування певними структурними підрозділами ВНАУ (навчально-науковим центром, або відділом моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності) на виявлені під час моніторингу недоліки. Провести додаткові заходи для адміністративного персоналу, НПП і здобувачів щодо роз'яснення і популяризації принципів функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти у ВНАУ. Додати інформацію стосовно кар'єрного шляху випускників ОНП на сайті ВНАУ.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріям 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.7. Підкритерій 8.6 для даної ОНП не застосовуються. Рекомендації надані ЕГ щодо підкритеріїв 8.3, 8.5, 8.7 спрямовані на подальший інституційний розвиток ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюється такими документами: Статут Вінницького державного аграрно-економічного університету (<https://is.gd/w5rxvH>); Стратегія розвитку Вінницького національного аграрного університету на 2020-2025 рр. (<https://is.gd/sITK1P>); Стратегія інтернаціоналізації Вінницького національного аграрного університету до 2025 року (<https://is.gd/KtyGua>); Колективний договір ВНАУ (<https://is.gd/Lg6o85>); Зміни до колективного договору ВНАУ (<https://is.gd/8jofGm>) тощо. Інші документи ЗВО наведені на офіційному сайті ВНАУ у розділі - Публічна інформація (<https://vsau.org/publiczna-informacziya>) – вони публічні та доступні будь-кому з охочих ознайомитися з ними. Офіційний сайт ВНАУ ведеться на двох мовах – українській і англійській. Із інформацією ВНАУ можна ознайомитися не тільки на офіційному вебсайті, але й у соцмережах – фейсбуці – Вінницький національний аграрний університет – ВНАУ – <https://www.facebook.com/vinnytsia.sau>, <https://is.gd/lzS7q8>, Наукове товариство студентів, аспірантів та молодих вчених ВНАУ – <https://www.facebook.com/groups/439357819938022> та інше.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОНП (проект) «Економіка» третього рівня вищої освіти (доктор філософії) за спеціальністю 051 «Економіка» завчасно наведено на сайті ВНАУ – на сторінці аспіранта у підрозділі освітньо-наукові програми – Проект освітньо-наукової програми "Економіка" 2021 – <https://is.gd/oKYSUS>.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

За посиланнями – <https://is.gd/cimpbL> (2017 р.), <https://is.gd/d40wv5> (2020 р.) наведено ОНП «Економіка» (доктор філософії) за роками впровадження. На вкладці – Сторінка аспіранта (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/rozklad-zanyat>) – надана повна інформація щодо забезпечення освітнього процесу ОНП «Економіка» (доктор філософії). Документація знаходиться у вільному доступі та є публічною.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційному сайті ВНАУ розміщені нормативні документи у відкритому та публічному доступі для всіх бажаючих ознайомитися з ними. Сайт транлюється двома мовами – українською та англійською, що розширює коло залучених стейкхолдерів у освітній процес ОНП «Економіка» не тільки з України та СНД, але й із інших держав.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутня інформація стосовно прийнятих і відхиленних прозицій усіх груп стейкхолдерів щодо ОНП “Економіка” (із наданням аргументацій і обґрунтування доцільності їх запровадження або відхилення). Повністю закриті доступи до АКСУ Сократ для зовнішніх стейкхолдерів. Складність у пошуку необхідної інформації. Багато необхідної інформації для освітнього процесу подається тільки в розділі “Новини” офіційного сайту ВНАУ. Подається різна інформація за одним і тим же показником. Рекомендації. Після громадського обговорення проекту ОНП розробити та розмістити на офіційному сайті таблицю з пропозиціями стейкхолдерів, де буде також зазначатися, що і коли погоджено, а що відхилено і чому. Необхідно спростити сайт для користувачів і стейкхолдерів та посилити пошукову систему. АЕСУ Сократ зробити більш відкритою для зовнішніх аудиторів і стейкхолдерів. Важливу інформацію, яка стосується провадження освітнього процесу, перенести з розділу «Новини» у відповідний розділ офіційного сайту ВНАУ. ЕГ рекомендує гармонізувати та зробити одновекторною інформацію, яка є ідентичною, але за наповненістю має розходження та відхилення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони, ОНП «Економіка» загалом відповідає критерію 9 із недоліками, що не є суттєвими (наявність не гармонізованої інформації на сайті ВНАУ).

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Під час спілкування зі здобувачами та науковими керівниками ЕГ було встановлено, що підготовка аспірантів відбувається як у межах сформованої наукової школи, яку очолює гарант ОНП, так і в межах досліджень наукових керівників із різних кафедр ВНАУ (кафедри аграрного менеджменту та маркетингу, кафедри економіки та підприємницької діяльності, кафедри аудиту та державного контролю, кафедри банківської справи та страхування, кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики, кафедри альтернативних джерел енергії). Це надає можливість обрати аспіранту наукову тематику відповідно до його бажань, попередньої теми наукових досліджень у магістратурі (незалежно від закладу, де він здобув магістерський рівень) чи існуючого досвіду роботи. Специфікою ОНП, на думку ЕГ, є орієнтація на сталий розвиток сільських територій, сучасне реформування аграрного сектору економіки на основі екологічних джерел енергії. Аналіз ОНП 2017/20 рр., доводить відповідність Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗВО, як в старій, так і в новій редакції (Постанова КМ № 283 від 03.04.2019 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>). ОНП включає чотири складові. Освітня складова, що формує знання зі спеціальності складаються з 15 кредитів, що отримує аспірант при вивченні обов'язкових ОК5, ОК6 та ОК7 і 5 кредитів із переліку вибіркових компонент (ВК3.1, ВК3.2, ВК4.1, ВК4.2, ВК4.3). Загальнонаукові (філософські) компетентності формуються завдяки обов'язкової дисципліни ОК4/5кр. Освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника за рахунок обов'язкових ОК2/5кр., ОК3/5кр., ОК8/3 кр. і 5 кредитів із переліку ВК (ВК1.3, ВК2.3, ВК3.3). Мовні компетентності іноземною мовою формуються під час вивчення обов'язкової ОК1/6 кр. Гарант повідомив (зустріч 1), під час зустрічі з ЕГ, що після затвердження стандарту і отримання остаточних фідбеків від випускників ОНП вважає можливим коригування цілей, результатів навчання, форм та методів викладання ОНП з урахуванням їх позицій. ЕГ вважає доцільним до прийняття Стандарту для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 “Економіка” формування вибіркових блоків відповідно до складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей (Національна рамка кваліфікацій). А саме об'єднати: ВК1.3, ВК2.3, ВК3.3 в блок універсальних навичок дослідника;

ВК3.1, ВК3.2, ВК4.1, ВК4.2, ВК4.3 в блок зі спеціальності, ВК1.1, ВК1.2, ВК 2.1, ВК 2.2 в блок методика викладання. Крім того, на думку ЕГ доречно було б замінити ОК2 - "Українська мова в науці" на ОК "Академічне письмо", а ОК 8 "Педагогічна практика" на ОК "Науково-педагогічна практика". При спілкуванні зі здобувачами (зустріч 3) було виявлено, що деякі з них мають досвід роботи, поступили до аспірантури з метою оволодіння сучасними методами проведення наукових досліджень, які їм можуть бути потрібні в майбутньому.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Аналіз індивідуальних планів (відповідь на запит ЕГ від 8 травня пункт 1 <https://office.nau.gov.ua/v1/accreditation-folder/3869>) і портфоліо аспірантів (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii>), результатів досліджень наукових керівників ([https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikov-\(konsultantiv\)-aspirantiv-\(doktorantiv\)](https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikov-(konsultantiv)-aspirantiv-(doktorantiv))) та інших документів доводить, що всі теми аспірантів відповідають науковим напрямам їх керівників. За результатами проведених фокусгруп і аналізу складових ОНП, ЕГ було встановлено відповідність теми аспіранта проблематиці наукових досліджень керівника, обраної дисципліни, за якою аспірант проходить академічну (педагогічну) практику (тема здобувача - наукова проблематика керівника - наукова тема кафедри - дисципліна), що викладається у рамках педагогічної практики. Аналіз портфоліо наукових керівників і здобувачів доводить, що переважна більшість має спільні публікації ([https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikov-\(konsultantiv\)-aspirantiv-\(doktorantiv\)](https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikov-(konsultantiv)-aspirantiv-(doktorantiv)), <https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii>). Крім того, ретельне вивчення наукових здобутків керівників та викладачів, які задіяні в реалізації ОНП, показало, що наукові дослідження за однією проблемою здійснюється декількома науковцями. При спілкуванні з гарантом (зустріч 1) і науковими керівниками (зустріч 6) ЕГ було виявлено, що при необхідності зміни наукового керівника тема аспіранта не змінюється. Під час резервної зустрічі (зустріч 12) проректорка з наукової та інноваційної діяльності Гончарук І.В. повідомила, що в межах ОНП існує можливість призначення іншого (або другого) наукового керівника за вказаною тематикою, до якої залучений аспірант. Це обумовлено наявністю певною наукової школи і постійним моніторингом діяльності НПП працівників ВНАУ, погодження тем досліджень аспірантів під час затвердження теми роботи з можливістю заміни керівника і створення разової ради. Перспективи створення разових рад оприлюднюються на сайті ВНАУ у відповідній вкладці (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/rozklad-zanyat>). Крім того, на запит ЕГ була додаткова надана інформація стосовно можливості створення разових рад (відповідь на запит ЕГ пункт 4 від 9 травня <https://office.nau.gov.ua/6bb82b65-3fab-46b2-8ea2-cfc85b1449fa>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ВНАУ матеріально забезпечує можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень здобувачів шляхом надання безперешкодного та безоплатного доступу до всіх приміщень, матеріальних та інформаційних ресурсів університету, які необхідні для навчальної, викладацької та наукової діяльності. Здобувачі виявляють значний інтерес до автоматизованої бібліотечної системи Софія, що підтверджено зустрічами ЕГ як із самими здобувачами (зустріч 3), так і з в.о. директора бібліотеки Крючкової І.С. Усі учасники освітнього процесу зазначили про наявність доступу до комп'ютерних класів, інформаційних ресурсів та мережі Інтернет на всій території університету. Під час проведення досліджень аспіранти ОНП мають можливість використовувати сучасні наукометричні бази даних Scopus і Web of Science. ВНАУ організовує різноманітні заходи із залученням зарубіжних фахівців з метою апробації результатів наукових досліджень (<https://vsau.org/novini/novini-vnau/i-mizhnarodnij-molodizhnij-forum>, <https://vsau.org/novini/novini-vnau/mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferencziia-%C2%ABzemlya-%E2%80%93-potencial-energetichnoi-ekonomichnoi-ta-nacjonalnoi-bezpeki-derzhavi%C2%BB>, <https://vsau.org/novini/konferencziia/mizhnarodna-konferencziya-%C2%ABsучasnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku-ekonomiki-v-umovax-globalizacij-nix-procesiv%C2%BB>). ВНАУ сприяє участі молодих науковців в різноманітних заходах які відбуваються, як в межах країни, так і за кордоном <https://vsau.org/novini/novini-vnau/naukovezi-vnau-predstavili-innovacijni-rozrobki-na-ukrainian-israeli-innovation-summit>, <https://vsau.org/novini/novini-vnau/komanda-vnau-peremogla-u-vseukraiinskomu-festivali-innovacij>, <https://vsau.org/novini/novini-vnau/vitaemo-komandu-molodix-naukovciv-vnau-iz-peremogoyu-na-mizhnarodnomu-konkursi-startapiv-shho-proxodiv-u-m-erevan-virmeniya>. Крім того, ВНАУ надає можливість безкоштовно публікуватися аспірантам ОНП в виданнях університету, запрошує до участі у Міжнародній науково-практичній студентській конференції "Глобальні та національні проблеми сталого соціально-економічного розвитку і їх подолання" (<https://vsau.org/pro-universitet/strukturni-pidrozdili/mizhnarodna-diyalnist>). Перспективний характер має практика повної компенсації вартості публікації у наукометричних виданнях Scopus/WoS для аспірантів і НПП та проведення фахових семінарів за темою роботи на останньому році навчання до призначення рецензентів із залученням членів вченої ради факультету та науковців інших спеціальностей (семінар аспірантки 4 курсу Охоти Ю.В. <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/portfolio/4-kurs/ohota.pdf>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь

у спільних дослідницьких проектах тощо.

На ОНП відбувається залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти. Під час зустрічі ЕГ з гарантом (зустріч 1), науковими керівниками (зустріч 6), адміністративним персоналом (зустріч 2) та здобувачами (зустріч 3) було надано підтвердження, що протягом періоду реалізації ОНП за спеціальністю 051 "Економіка" до роботи було залучено понад 10 міжнародних закладів та фахівців у галузі економіки з Латвії, Болгарії, Румунії, Естонії, Молдови, Грузії, Вірменії, тощо. Аспіранти приймали участь в 1 Міжнародному молодіжному аграрному форумі на який було запрошено науково-педагогічних фахівців з Латвії, Болгарії, Румунії, Естонії, Молдови, тощо (<https://vsau.org/novini/novini-vnau/i-mizhnarodnij-molodizhnij-forum>). Крім того, робота продовжується і у 2020 р. досягнута домовленість щодо академічної мобільності здобувачів з Національним вищим інститутом (Франція). У 2021 р. подана заявка на участь здобувачів даної ОНП у програмі проекту KA1 Erasmus + та заявку на участь у гранті 4 циклу Програм Об'єднаних Арабських Еміратів. Інформація стосовно участі кожного конкретного здобувача наведена у вкладці портфолію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii>). Аналіз наведеної в портфолію інформації наочно демонструє, що аспіранти починаючи з першого курсу навчання беруть участь у міжнародних наукових конференціях, відкритих лекціях, круглих столах, координаційних зустрічах, що були організовані як на базі ВНАУ, так і на базі інших вітчизняних установ.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Задля прозорості відстеження активності наукових керівників аспірантів на сайті ВНАУ в розділі аспірантура і докторантура створена вкладка портфолію наукового керівника ([https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikiv-\(konsultantiv\)-aspirantiv-\(doktorantiv\)](https://vsau.org/nauka/aspirantura-i-doktorantura/portfolio-naukovix-kerivnikiv-(konsultantiv)-aspirantiv-(doktorantiv))). Аналіз наведених на сайті портфолію керівників (Калетник Г.М., Гончарук І.В., Алескерова Ю.В., Вдовенко Л.О., Гарбар Ж.В., Колеснік Т.В., Мазур А.Г.) доводить що вони є активними науковцями, мають публікації за 2017-2020 рр. Відбувається постійна співпраця наукових керівників і викладачів, що задіяні в реалізації ОНП із аспірантами. Це забезпечує їх участь у міжнародних наукових проектах і державних науково-дослідних темах, результати яких представляються на національному та міжнародному рівні. Протягом дії ОНП (2017-2020 рр.) представниками кафедр, що залучені до освітнього процесу за спеціальністю 051 "Економіка" було здійснено біля 10 наукових проектів за державні кошти та кошти вітчизняних партнерів ВНАУ (відповідь на запит ЕГ від 9 травня, пункт 3 <https://office.naqa.gov.ua/1b7d227d-95c1-4e7b-844e-86f6b6456684>, <https://office.naqa.gov.ua/d6e19607-5659-4e2f-97b2-60a056a781c1>). Аналіз звітів про наукову діяльність показав, що колектив аспірантів та наукових керівників активно приймає участь у розробці держбюджетних і госпдоговорних тематик, а саме: "Розробка концепції забезпечення енергетичної безпеки та енергоефективності як пріоритетних напрямів сталого розвитку сільських територій" (2021-2022 рр.); "Інформаційне забезпечення управління користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення аграрного підприємства" (2018 р.); "Розробка економічної моделі виробництва біогазу з різних видів сировини та різних потужностей біогазових станцій та установок (з виконанням окремих етапів на базі трьох сільськогосподарських підприємств)" (2019-2021 рр.), "Розробка новітньої концепції використання відходів сільського господарства для забезпечення енергетичної автономії аграрних підприємств" (2019-2021 рр.). Крім того, науковими керівниками разом із аспірантами розробляється певна кількість ініціативних тематик. За результатами спілкування з гарантом (зустріч 1), науковими керівниками (зустріч 6) та здобувачами (зустріч 3) ЕГ встановила, що на момент проведення процедури акредитації 5 здобувачів четвертого року навчання з 6 мають публікації наукових досліджень у міжнародних виданнях. ЕГ зазначає відповідний рівень наукової підготовки аспірантів, що навчаються за ОНП 051 "Економіка". Крім того, здобувачкою четвертого року навчання Охотою Ю.В. разом із науковим керівником опубліковано результати наукових досліджень у наукометричних виданнях Scopus/WoS (<https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/portfolio/4-kurs/ohota.pdf>).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Сутність та принципи академічної доброчесності базуються на Положенні про академічну доброчесність у ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-akademichnu-dobrochesnist-.pdf>) ухваленим рішеннями Вченої ради ВНАУ 11.10.2019р. В розвиток цього положення 18.12.2020 було прийнято Положення про етичні норми поведінки учасників освітнього процесу у ВНАУ (<https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhennya-pro-etichni-normy.pdf>). Для здійснення моніторингу дотримання академічної доброчесності у ВНАУ в межах Навчально-наукового центру (<https://vsau.org/pro-universitet/strukturni-pidrozdili>, <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/pro-nnc.pdf>) було створено відділ моніторингу якості освітнього процесу та контролю академічної доброчесності, який очолює Юрчук Н.П. Під час зустрічі 10, вона повідомила, що всі наукові праці як НПП, так і здобувачів, обов'язково перед публікацією проходять перевірку на плагіат. В.о. завідувача відділу аспірантури і докторантури Логінова С.О. додала, що необхідною умовою ВНАУ для рекомендації до захисту дисертаційної роботи є перевірка на плагіат. На запит ЕГ, гарант ОНП надав приклади перевірки дисертаційних робіт, що плануються до захисту найближчим часом (відповідь ЗВО від 8 травня, пункт 6 <https://office.naqa.gov.ua/62fo4abd-f343-4c1f-a464-958ced846a26>, <https://office.naqa.gov.ua/e76d2dbf-19b8-4777-a349-68d2a71848ef>). Директорка навчально-наукового центру Тітаренко О.В. (зустріч 10) сповістила, що епізодів академічної недоброчесності на ОНП не було виявлено. З метою

вирішення конфліктних ситуацій пов'язаних з академічною доброчесністю у ВНАУ створена постійна комісія (Положення про Постійну комісію Вченої ради з дотримання етичних норм поведінки учасників освітнього процесу у ВНАУ <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhennya-pro-postijno-diuchu-komisiu-z-pitan-etiki.pdf>). До складу якої входить 12 осіб, в тому числі 5 представників НПП, 2 студенти, 2 аспіранта та докторанти. Начальник НДЧ Цицюра Я.Г. під час зустрічі 10 запевнив, що станом на момент проведення акредитаційної експертизи відсутня інформація стосовно порушення академічної доброчесності науковими керівниками, які працюють на ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Підготовка аспірантів в межах ОНП відбувається як в межах сформованої наукової школи, яку очолює гарант ОНП, так і в межах досліджень наукових керівників з різних кафедр ВНАУ. Наявність портфоліо наукових керівників і здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. В межах ОНП існує можливість призначення іншого (або другого) наукового керівника за тематикою, до якої залучений аспірант. Перспективний характер має практика повної компенсації вартості публікації у наукометричних виданнях Scopus/WoS для аспірантів і НПП. Активізувалась робота щодо академічної мобільності здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

На думку ЕГ, слабкі сторони та недоліки реалізації ОНП за даним критерієм не виявлені. ЕГ вважає доцільним рекомендувати формування вибіркового блоку відповідно до складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей (Національна рамка кваліфікацій). А саме об'єднати: ВК1.3, ВК2.3, ВК3.3 в блок універсальних навичок дослідника; ВК3.1, ВК3.2, ВК4.1, ВК4.2, ВК4.3 в блок зі спеціальності, ВК1.1, ВК1.2, ВК 2.1, ВК 2.2 в блок методика викладання. Крім того, на думку ЕГ доречно було б замінити ОК2 - "Українська мова в науці" на ОК "Академічне письмо", а ОК 8 "Педагогічна практика" на ОК "Науково-педагогічна практика", що відповідає сучасним тенденціям змісту цих ОК. Систематично проводити презентації результатів дослідження аспірантів і наукових керівників з обов'язковою участю здобувачів ОНП всіх років навчання.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріям 10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 10.5, 10.6. Рекомендації надані ЕГ щодо спрямовані на подальший інституційний розвиток ОНП.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Загірняк Денис Михайлович

Члени експертної групи

Григорук Павло Михайлович

Коваль Геннадій Володимирович